

Ljudska PRAVICA

«LJUDSKA PRAVICA»
USTANOVljena 6. OKTOBRA
1934 - MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE ZHA-
JALA KOT 16-DNEVNIK IN
TEDNIK OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL 1951 KOT DNEV-
NIK NATO PA KOT TEDNIK
- OD 1. JUNIJA 1953 ZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI Z «BORBO»

VRNITEV S KRIMA

Obisk je bil povsem privatnega značaja in namenjen oddihu, izkoriščena pa je bila tudi priložnost za razgovore o odnosih med našo deželjo in SZ

Beograd, 5. okt. (Tanjug) Predsednik republike Josip Broz-Tito soprogo, podpredsednik Zvezne skupščine BiH Djuro Pucar so se po privatnem obisku in počitku na Krimu v SZ, ki je trajal osem dni, danes vrnili v Beograd. Na letališču v Batajnici so jih ob 13. uri sprejeli in pozdravili predsednik Zvezne ljudske skupščine Moša Pijade, podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Svetozar Vukmanović, člana Zveznega izvršnega sveta armijski general Ivan Gošnjak in Moma Marković, državni sekretar za notranje zadeve Svetislav Stefanović, državni podsekretar za zunanje zadeve Srdjan Prica in predstavniki veleposlaništva ZSSR v Beogradu.

Ob svojem prihodu je dal predsednik Tito za naš tisk in radio naslednjo izjavo o svojem potovanju:

»V Sovjetsko zvezo, na Krim, sem šel s svojo soprogo in tovarišema Aleksandrom Rankovićem in Djuirom Pucarjem na povabilo tovariša Nikite Hruščeva. Obisk je bil povsem privatnega značaja in je bil namenjen oddihu. Razume se, da smo to svoje bivanje in počitek na Krimu koristno uporabili tudi na razgovore o odnosih med obema deželama.«

Včerajšnji dan so naši državni voditelji prebili v glavnem v svojih rezidencah v Jalti na Krimu. Dopoldne so si predsednik Tito in njegovi sodelavci v družbi predsednika sovjetske vlade Bulganina, prvega sekretarja CK KP SZ Hruščeva, člana Prezidija CK KP SZ in sekretarja CK KP SZ »Masandro«. Tja so ob istem času prispeli tudi sekretar CK KP SZ Brežnjov, predsednik Prezidija vrhovnega sovjeta ZSSR Koročenko, maršal Sovjetske zveze Grečko in armijski general Sjerov. Jugoslovanski gostje in sovjetski voditelji so si ogledali kombinat in se seznanili s proizvodnjo. Razne podrobnosti jim je pojasnil glavni inženir kombinata Okosjev. Po ogledu kombinata in državnega letovišča blizu Jalte so privedli jugoslovanskim gostom in visokim sovjetskim voditeljem kosilo, ki je poteklo v prijateljskem in prisrčnem vzdušju.

Obisk na Krimu, ki je trajal osem dni, se je davi zaključil. Predsednik Prezidija Vrhovnega sovjeta ZSSR Kliment Vorosilov

Predsednik Tito in Nikita Hruščev na lovu v krimskih gozdovih

s soprogo je davi prišel v rezidenco naših voditeljev in je pristožno pozdravil predsednika Tita, podpredsednika Rankovića in predsednika Ljudske skupščine LR BiH Pucarja. Potem so se odpeljali iz Jalte v Simferopolj. Z njimi so bili Nikita Hruščev, Koročenko, maršal Grečko, armadni general Sjerov, admiral Kasatov, sovjetski veleposlanik v Jugoslaviji Firjubin, jugoslovanski veleposlanik v SZ Veljko Mitunović in drugi.

V čast predsedniku Titu in drugim gostom je bila na simferopoljskem letališču razvrščena častna četa mornarjev črnomorske brodovja. Godba pa je zaigrala jugoslovansko, sovjetsko in ukrajinsko himno. Letališče je bilo okrašeno z našimi, sovjetskimi in ukrajinskimi državnimi zastavami. Prvi sekretar KP SZ Hruščev in ostali sovjetski državniiki so pozdravili naše voditelje in jim zaželeli srečno pot. Pred-

sednik Tito in njegovi sodelavci so se potem z letalom odpeljali nazaj v domovino.

S TISKOVNE KONFERENCE V ZUNANJEM SEKRETARIATU

DVE POZITIVNI POTEZI v zunanji politiki ZDA

Beograd, 5. okt. (Tanjug). Na današnjem rednem sestanku z novinarji so predstavnika državnega sekretariata za zunanje zadeve Branka Draškovića vprašali, ali ima kaj povedati o izjavi ameriškega zunanjega ministra Dullesa, ki je na svojem zadnjem sestanku z novinarji govoril tudi o jugoslovanski politiki in o ameriški pomoči Jugoslaviji. Drašković je odgovoril: »Vprašanje ameriške gospodarske pomoči tujni je stvar ameriške vlade. Mi pa

menimo, da bo ameriška vlada pri obravnavanju tega vprašanja upoštevala, da bi bil nadaljnji razvoj gospodarskega sodelovanja med Jugoslavijo in ZDA v obsejstransko in splošno korist.«

Na vprašanje, kaj lahko reče o Dullesovi izjavi o sveskem vprašanju, je Drašković rekel, da vse kaže, »da se g. Dulles zavzema za takšen način obravnavanja sveskega vprašanja, ki izključuje uporabo sile in gospodarsko vojno, kar je treba pozdraviti. Takšno stališče, dosledno uveljavljeno,« je rekel Drašković, »lahko olajša sedanje konstruktivne napore mnogih vlad, da bi našli v

sveskem sporu kompromisno ureditev, sprejemljivo za vse zainteresirane strani.«

Dopisnik nekoga izraelskega časnika je vprašal, ali ima jugoslovanska vlada določeno gledišče o plovi izraelskih ladij po Sueskem prekopu. Drašković je odgovoril, da po njegovem mnenju v »gradivo, ki ga zdaj obravnava Varnostni svet, ne bi smeli vnašati novih elementov, ki bi oteževali konstruktivno ureditev sveskega vprašanja.«

Na vprašanje dopisnika »Stuttgarter Zeitung«, kako presoja jugoslovanska vlada izjavo zahodnonemške vlade, ki jo je podal prof. Hallstein v zahodnonemškem Zveznem zboru, da tvori »nadaljevanje jugoslovanske politike nasproti Nemčiji, vstevši nepriporočanje demokratične republike Nemčije, poslovni odnos pogodbe z Jugoslavijo«, je Drašković odgovoril, da je jugoslovansko stališče o nemškem vprašanju dobro znano.

Koča Popović pri Dullesu

Washington, 5. okt. (Tanjug). Državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popović je bil včeraj pri zunanjem ministru Johnu Fosterju Dullesu in se z njim razgovarjal več kot eno uro. Razgovarjala sta se o Suezu ter o vprašanjih, ki zanimajo obe državi. Koča Popović je sinoči odpoval v New York.

Pred obiskom parlamentarcev iz Izraela

Beograd, 5. okt. (Tanjug). V Jugoslavijo bo 21. oktobra prispela izraelska parlamentarna delegacija, ki bo kot gost Zvezne ljudske skupščine v naši deželi teden dni. V tem času bodo gostje obiskali nekatera mesta v Srbiji, na Hrvatskem in v Sloveniji.

Krišna Menon spet v Kairu

Kairo, 5. okt. (AP) Indijski minister brez listnice Krišna Menon je sinoči prispel v Kairo, kjer ga je takoj po prihodu sprejel predsednik Naser. Pravijo, da sta se razgovarjala o kompromisnem predlogu v zvezi s sveskim sporom, ki ga namerava Indija predložiti OZN. Podrobnosti predloga bodo proučevali na današnjih in jutrišnjih sestankih. Kompromisni načrt sloni na neposrednih pogajanjih med Egiptom in uporabniki prekopa.

EGIPT HOČE POGAJANJA

za ureditev sveskega vprašanja na osnovi svoje suverenosti in svojih lastninskih pravic na prekopu ter koristi mednarodne plovlje po njem

Kairo, 5. okt. (Tanjug). Pred debato o Suez v Varnostnem svetu je Egipt znova izrazil pripravljenost, da bi se pogajal za mirno poravnavo sveskega spora. Predsednik Naser je v razgovoru z nekim ameriškim novinarjem potrdil vest, da se hoče Egipt pogajati na enakopravni podlagi ter v okviru svoje suverenosti in nesporne lastninske pravice do prekopa.

Egiptovski krogi v zvezi s tem izražajo prepričanje, da je dana možnost za mirno poravnavo spora, hkrati pa opozarjajo na to, da tudi na Zahodu čedalje bolj prevladujejo težnje po pogajanjih. To razlagajo tako z jasnim stališčem Egipta kakor tudi z naporami prizadevanj drugih dežel uporabnic prekopa ter s pritiskom svetovne javnosti na Francijo in Veliko Britanijo. Hkrati opozarjajo na čedalje večji prepad med ZDA in Veliko Britanijo ter Francijo glede sredstev, ki jih je treba uporabiti za ure-

VREMENSKA NAPOVED

za soboto, 6. oktobra
Hladno, oblačno z močnimi padavinami. Nad 1200 m sneg. Jutranja temperatura med 3 in 8, najvišja dnevna med 4 in 10. Na Primorskem prehodna slaba burja in deloma nevihte. Temperatura med 12 in 18 stopinj C. Proti večeru od zahoda zboljšanje.

Stanje vremena:
Sekundarno področje nizkega zračnega pritiska nad severno Italijo se močno pogloblja. Dotok hladnega talnega zraka proti Alpam se nadaljuje. Ožračje se bo še ohladilo, vendar se s porastom zračnega pritiska nad Francijo gradi greben visokega zračnega pritiska proti jugu. Nemirni in se bo vreme v naslednjih dneh izboljšalo.

SNOCI SE JE NADALJEVALO SUEŠKO ZASEDANJE VARNOSTNEGA SVETA OZN

Zahod je povedal svoje

Selwyn Lloyd je prebral predlog francosko-britanske resolucije, ki sta ga podprla tudi ministra Pineau in Dulles - Prihodnja seja bo v ponedeljek

New York, 5. okt. (AP-Reuter) Nocoj se je v Varnostnem svetu OZN začela debata o sveskem vprašanju. Menijo, da bo sedanje zasedanje glede na resnost problema, ki ga mora rešiti, eno najpomembnejših v desetletnem delu tega mednarodnega telesa.

Seji Varnostnega sveta predseduje francoski zunanji minister Christian Pineau. Takoj na začetku je ameriški zunanji minister Dulles pozdravil navzoče zunanje ministre šestih dežel in v kratkem govoru rekel, da je navzočnost tolikoštevilja zunanjih ministrov na seji Varnostnega sveta dober znak za delo Sveta. Zasedanje o sveskem vprašanju je Dulles označil za »zgodovinsko«.

Nato je francoski zunanji minister kot predsedujoči opozoril delegate na zahtevo Izraela in sedmih arabskih dežel, da bi bili njihovi predstavniki zaslisani pred Svetom.

Državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popović je predlagal, naj se sklep o tem vprašanju odloži na poznejši čas. Popović je rekel, da odločitev VS o tem trenutno ne bi bila koristna. Njegov predlog so takoj sprejeli.

Zatem je Pineau povabil egiptovskega zunanjega ministra Faizija, naj zavzame mesto v dvorani.

Prvi govornik na današnji seji VS je bil britanski zunanji minister Selwyn Lloyd. Predložil je francosko-britansko resolucijo, ki zahteva od VS, naj potrdi načelo svobodne plovlje v skladu s konvencijo o Sueskem prekopu; ugo-

tovi, da je treba obdržati pravice in jamstva, ki so jih imeli uporabniki prekopa v smislu konvencije, t. j. da upravlja prekop mednarodno telo; odobri akcijo 18 držav na prvi londonski konferenci v zvezi s predlogom, da bi vprašanje rešili na mirnem način; priporoči egiptovski vladi razgovore na temelju predloga večine dežel udeleženk prve londonske konference in sodelovanje pri upostavitvi učinkovitega sistema za upravo nad prekopom ter končno priporoči egiptovski vladi, naj začasno sodeluje z Združenjem uporabnikov Sueskega prekopa, ki je bilo ustanovljeno te dni.

Potem ko je izjavil, da je Velika Britanija trdno odločena varovati pravice za svobodno prehod po tej mednarodni vodni poti, je britanski zunanji minister rekel, da njegova dežela želi miroljubno rešitev sveskega vprašanja s pogajanjem. Po besedah ministra Lloyda bi »pravica ene vlade, da kontrolira prekop, omajala zaupanje mnogih dežel v sedanji sistem trgovine in gospodarstva«. Dodal je, da smatra nacionalizacijo prekopnega društva za ilegalno, da pa so dežele uporabnice vendarle »pripravljene, da jamstva, ki so bila z Naserjevim dejanjem poteptana, zamenjajo z novimi«. Minister Lloyd je predlagal, naj bi bile od prihodnjega tedna dalje seje Sveta tajne.

Zatem je zunanji minister Pineau ostro napadel predsednika Naserja in med drugim rekel: »Imamo pravico vprašati, ali gre

za dobrobit egiptovskega naroda ali za brezmejne ambicije enega človeka. Mi želimo mirno rešitev, vendar ne moremo sprejeti odločitve, ki bi potrdila izvršeno dejanje in priznala pravico šefu neke države osvoboditi svojo deželo prevzetih mednarodnih obveznosti.«

Po krajšem govoru ameriškega zunanjega ministra Dullesa, ki je podprl francosko-britansko resolucijo, je bila seja zaključena. Varnostni svet se bo prihodnjice sestal v ponedeljek dopoldne.

Nepopolno združenje uporabnikov Sueskega prekopa

London, 5. okt. (Tanjug). Danes se je v Londonu zaključila konferenca veleposlanikov 18 dežel, na kateri so formalno ustanovili Združenje uporabnikov Sueskega prekopa. Izvolili so tudi 6 od sedmih članov njegovega izvršnega odbora. Ta odbor se bo sestal prihodnji teden in izvolil upravnika ter določil sedež Združenja. V izvršnem odboru so delegati Velike Britanije, ZDA, Francije, Italije, Irana in Norveške. Sedmega člana bodo izvolili naknadno.

Delegacija madžarske partije pride k nam

Beograd, 5. okt. (Tanjug) Delegacija CK Partije madžarskih delovnih ljudi pod vodstvom generalnega sekretarja Ernőja Gerőja bo 15. oktobra prišla v Jugoslavijo. Člani delegacije bodo imeli v Beogradu razgovore s predstavniki CK ZKJ, nato pa bodo obiskali nekatere kraje v državi.

Poleg generalnega sekretarja Partije madžarskih delovnih ljudi Ernőja Gerőja so v delegaciji član Politbiroja in predsednik madžarske vlade Andras Hegedis, član Politbiroja in sekretar CK Janos Kadar, član Politbiroja, podpredsednik vlade in predsednik Ljudske skupščine Antal Aproter sekretar CK madžarske Partije in prvi sekretar Mestnega komiteja Budimpešte Istvan Kovacs.

Bolgarski poslanci v Vojvodini

Stari Bečej, 5. okt. (Tanjug) — Bolgarska parlamentarna delegacija, ki se že 14 dni mudi v naši državi, je danes prispela v Novi Sad. Sprejela sta jo podpredsednik Ljudske skupščine APV Jozef Nagy in predsednik Izvršnega sveta Gezo Tikvičič. V daljšem razgovoru so se člani bolgarskega Narodnega saborja zanimali za razvoj gospodarstva in zadrugištva v Vojvodini. Obiskali so kmečko delovno zadrugo »Bečejac« v Starom Bečejju. Zadržali so gostom pokazali nekatere novosti v živilski prehrani.

Na sliki nikakor ni posnetek iz naše lepe gorenjske pokrajine v jeseni, pač pa detajl iz obnovljene prirodoslovne zbirke Prirodoslovnega muzeja v Ljubljani, ki bo odprta danes popoldne. Kakor drugi muzeji se je tudi ta ljubljanski ustanova, ki je širši javnosti žal premalo znana, s obnovitvijo lepo pripravila na prihodnji teden muzejev

S KONFERENCE ZK V INDUPLATI

Politična nerazgledanost članov ZK

je slaba osnova za politično delo v kolektivu

Tovarna »Industrije platnenih izdelkov« v Jaršah ima dokajšnjo tradicijo. Znana je po svojih izdelkih — okrog 300 artiklov — od katerih so najpomembnejši platna vseh vrst, cevi, damasti, posteljino perilo, tiskano blago itd. Proizvodni uspehi kolektiva so precejšnji, zlasti če upoštevamo težave, ki jih imajo zaradi slabih, iztrošenih strojev, nesmotno grajenih prostorov in dotrajanosti naprav, delno pa tudi zaradi ovir pri nabavljanju surovin. V nasprotju s temi proizvodnimi uspehi pa tovarna, v kateri je zaposlenih kakih tisoč ljudi, pretežno delavk iz bližnje in daljnje okolice, ni igrala tiste pomembne vloge, ki je odmerjena delavskim sredstvom kot nosilec napredne socialistične miselnosti v zaostalejši okolici.

Pričakovati je bilo, da bo konferenca članov ZK v podjetju osvetlila ta problem hkrati z ostalimi problemi proizvodnje, kolektiva in osnovne organizacije ZK. Poročilo, ki so ga pripravili, se je tega le bežno in v dokaj olepšani luči dotaknilo in še zdaleč to ni bila analiza dela komunistov v tovarni. Več je povedala razprava po poročilu — oziroma boljše, razprava, ki je domala ni bilo.

Dokaj porazna ugotovitev, da je v tovarni včlanjen v ZK le zelo neznamen odstop zaposlenih in da vse od leta 1953 niso sprejeli niti enega novega člana — podobnega primera v Sloveniji skoraj ni — ni naletela v razpravi na odmev. Prav tako ne problem delavskega upravljanja, o katerem sploh niso govorili, če odtajemo stavek v poročilu, da osnovna organizacija ZK odobrava delo delavskega sveta in da je bilo vanj izvoljenih tudi precej komunistov.

Sem in tja so se člani oglašili z opombami o drobnejših proizvodnih problemih. Na jasno vprašanje, kje so vzroki za majhno število članov ZK, med katerimi je malo mladih obrazov, za triletno nesprejemanje novih članov in za minimalen vpliv tovarne na okolico, pa so sledili odgovori, po katerih lahko presodimo, da osnovna organizacija ZK v »Induplati« v Jaršah ni le šibka po številu članov, temveč je tudi kvalitativno dokaj slaba.

Več stvari je odkrila ta razprava. Politična nerazgledanost in delno tudi nezrelost članov ZK sta slabi osnovi za kakršnokoli politično delo v kolektivu samem, še manj seveda za delo v širši okolici. Nujno potrebnih tečajev in seminarjev, s katerimi bi to izboljšali, ni bilo, nerazumevanje političnega in tudi širšega gospodarskega položaja zaradi pomanjkljive politične vzgoje pa nujno vodi do brezciljnosti, ki jo je bilo opaziti pri nekaterih skoraj do miselnosti, da je splošna gospodarska orientacija pri nas odtrgana in drugačna od dejanskih problemov v tovarni. Vsekaror zasluži kolektiv tovarne »Induplati« priznanje, da je v težavnih pogojih zadovoljivo reševal proizvodne probleme. Nedvomno je razen strokovnega vodstva podjetja to delno tudi zaslug članov ZK, vendar pa ni moč dvomiti, da bi bili tudi proizvodni uspehi ob boljšem političnem položaju večji, oziroma da bi lahko ob pomanjkljivem političnem delu in ob neprizadevnosti, da se okrepi socialistična zavest, ogrožen v bodoče tudi proizvodni napredek tovarne.

Na pomanjkljivosti in nezdrave pojave v tovarni pa opozarja tudi nezaupljivost, ki jo je bilo čuti v razpravi. Še pred leti smo pogosto ugotavljali, da ljudje včasih pri bolj bistvenih, kritičnih problemih ne upajo povedati svojih misli do kraja. Sedaj konferenca ZK pa so dokazale, da so to sedaj vedno bolj osamljeni primeri in da je prav stalno utrjevanje organov delavskega upravljanja in sistematična politična in gospodarska vzgoja članov kolektivov dovela do močnega razvoja subjektivnih sil v podjetjih in dajanja stalnih pobud za okrepitev gospodarskega in političnega položaja. Tako pa ni v tovarni »Induplati« v Jaršah, kjer je prav nesproščena razprava opozorila, da je navidezno neproblematično sodelovanje delavskega sveta, organizacije ZK in vodstva podjetja bolj posledica nesamostojnosti prvih dveh kot pozitivnega sodelovanja, pri katerem se z odkritimi kritiko in iskanjem najboljših rešitev skupno urejajo vsa vprašanja kolektiva, tako gospodarska kot politična.

Da ne bi v kolektivu, ki je izredno pomemben v najbližji kmečki okolici Ljubljane, postala organizacija ZK odmrta veja namesto vodilne politične sile, je na konferenci opozoril tovariš Tomo Brejc na nekatere najnujnejše ukrepe, ki naj bi jih sprejeli člani ZK v svoji načrt dela. Vsekaror bi bila prva naloga sistematično

politično in gospodarsko izobraževanje članov. Še posebej je tovariš Brejc poudaril, da ne bi smeli zanemarjati politične vzgoje delavk. Teh je v tovarni največ, in čeprav so zavzete še z delom doma, je vendar nujno politično delo z njimi, saj je od tega odvisno, kolikšen bo prav prispevek teh delavk pri širjenju napredne socialistične miselnosti v okolici, kjer stanujejo. Prav tako bi bilo treba pritegniti delavce in delavke, ki imajo pogoje za sprejem v ZK, in na splošno poglobiti politično delo v tovarni in okolici. Zlasti v sedanjih težavnih naj bi se osnovna organizacija ZK bolj oslanjala tudi na pomoč višjih partijskih organov. M. N.

DEJAVNOST REPUBLIŠKE KOMISIJE SLOVENIJE ZA PREGLED IN STALEN NADZOR NAD PROIZVODNJO IN PRODAJO ŽIVIL

Pomanjkljivosti v poslovanju z živili

je treba obravnavati z vso zakonito ostrino

Zvezna sanitarna, tržna in veterinarska inspekcija so se s sodelovanjem zvezne trgovinske, gostinske in obrtne zbornice odločile osnovati posebno komisijo za pregled in stalen nadzor nad higiensko tehnološko platjo poslovanja prav vseh trgovinskih, proizvodnih, obrtnih, gostinskih in uslužnostnih podjetij v državi, ki imajo kakorkoli posla z živili. Tudi v Sloveniji smo osnovali podobno republiško komisijo in skoro po vseh okrajih okrajne in mairske tudi že občinske komisije oziroma podkomisije na okrajih. Njihov namen je, da v naslednjih mesecih temeljito pregledajo prav vse gospodarske organizacije v svojem okolju, ki imajo opraviti s proizvodnjo, prometom ali prodajo živil. Vse higienske in tehnološke pomanjkljivosti, ki jih bodo te komisije, v katerih sodelujejo pristojni tržni, sanitarni in veterinarski inspekcijski organi, odkrile, bodo našle svoj odmev v odločbah inspektorjev oziroma prijavah kaznovalnemu organu.

V teku je torej velika akcija, v kateri bodo pomanjkljivosti v poslovanju z živili obravnavali z vso zakonito ostrino. Vsi želimo, da bi bil udarec dosleden in bi prinesel izboljšanje v došle zares zelo zanemarjenem poslovanju z živili.

Na tiskovni konferenci, ki jo je v tej zvezi pripravila republiška komisija na Sekretariatu za blagovni promet pri izvršnem svetu LRS, so posebej poudarili, da bodo nadzorni organi pravilno upoštevali vse okoliščine, v

Velik uspeh partizanskega invalidskega zbora Slovenije v Romuniji

Partizanski invalidski zbor iz Slovenije, ki na povabilo Centralne zveze sindikatov LR Romunije gostuje v Romuniji, je dosegel tako velik uspeh, da je bil primoran svoje gostovanje podaljšati še za štiri dni. Zbor je imel doslej osem koncertov in tri manjše prireditve. Povsod, kjer je zbor nastopal, so jugoslovanske partizanske in narodne pesmi navdušile romunske poslušalce.

Naša delegacija na zasedanju odbora za trgovino EEK

Na zasedanju odbora za razvoj trgovine Evropske ekonomske komisije v Zenevi bo sodelovala tudi jugoslovanska delegacija, ki jo bo vodil dr. Stane Pavlič.

O ZNANSTVENEM IN TEHNIČNEM SODELOVANJU med Jugoslavijo in Sovjetsko zvezo

Beograd, 5. oktobra (Tanjug). V Beogradu je bil danes podpisan protokol z drugega sestanka komisije za znanstveno in tehnično sodelovanje. S tem protokolum je bila določena izmenjava tehnične dokumentacije v proizvodnji rudniških, gradbenih in drugih strojev. S protokolum je določeno, da pride v Jugoslavijo kakih 50 sovjetskih študentov, v Sovjetsko zvezo pa pojdje nad 40 Jugoslovancev. Dogovorjen je tudi način plačevanja tehničnega sodelovanja, kakor tudi izmenjava informacij o patentih, licencah in podobno.

Protokol sta podpisala predsednik sovjetske delegacije v mešani komisiji za znanstveno in tehnično sodelovanje in namestnik predsednika Komiteja za novo tehniko pri ministrskem svetu ZSSR Peter Kolomijcev in sekretar Zvezne industrijske zbornice in vodja jugoslovanske delegacije v komisiji Vladimir Vujović. Pri podpisovanju so bili navzoči veleposlanik v Državnem sekretariatu za zunanje zadeve dr. Stane Pavlič, predstavnik telesa sekretariata in predstavnik komisije za tehnično pomoč FLRJ kakor tudi odpravnik poslov sovjetskega veleposlanstva v Beogradu Grjaznov s člani veleposlanstva.

V razgovoru z novinarji je vodja sovjetske delegacije za tehnično sodelovanje z Jugoslavijo Kolomijcev rekel, da je imel med petnajstdnevnim bivanjem v Jugoslaviji priložnost, da se je seznanil z uspehi v jugoslovanski industriji. Š člani delegacije si je ogledal več industrijskih podjetij v Srbiji in Vojvodini, pa tudi Zagrebški veleosejem in Novosadski kmetijski veleosejem. »Upamo, da bomo imeli korist od medsebojnega spoznavanja našega gospodarstva,« je rekel Kolomijcev, »kajti to nam nudi možnost, da bolje in bolj kvalificirano ocenimo vsa vprašanja, na katera zadeva naša komisija v svojem delu.« Kolomijcev je poudaril tudi obojestransko korist, izvirajočo iz izmenjave izkušenj sovjetskih in jugoslovanskih strokovnjakov.

Sovjetska delegacija, ki je sodelovala v delu komisije za znanstveno in tehnično sodelovanje, odputuje danes v Slovenijo, kjer si bo ogledala industrijska podjetja te republike, potem pa si bo ogledala še nekatera podjetja na Hrvaškem.

OD 10. DO 23. OKTOBRA BO V BEOGRADU TEČAJ

O UPORABI RADIOAKTIVNIH IZOTOPOV V MIRDODOBNE NAMENE dne 15. oktobra pa se bosta začela podobna tečaja v Zagrebu in Ljubljani

Beograd, 5. okt. (Tanjug). V Beogradu bodo od 10. do 23. oktobra prirediteli tečaj o uporabi radioaktivnih izotopov v mirdodobne namene, 15. oktobra pa se bosta začela podobna tečaja v Zagrebu in Ljubljani. Vse tri tečaje organizirajo na pobudo Zvezne komisije za jedrsko energijo pri inštitutih za jedrske znanosti in obiskovalo jih bo nad sto strokovnjakov iz industrije, medicine in kmetijstva.

Na tečajih bo več predavanj o lastnostih atomskih jedra, dalje o proizvodnji radioaktivnih izotopov in vplivu žarčenja na organizem oziroma o zaščiti pred žarčenjem. Predavatelji bodo seznanili poslušalce z uporabo radioaktivnih izotopov v industriji, biologiji, medicini, veterinarstvu, kmetijstvu in gozdarstvu. Razen tega bodo inženirji iz industrijskih podjetij pojasnili svoje izkušnje, pridobljene v dosedanji uporabi radioaktivnih izotopov v naši industriji.

Razen teoretičnih predavanj in razprav bodo imeli udeleženci tečajev v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani priložnost, da se bodo seznanili tudi z praktičnim delom naših inštitutov za jedrske znanosti, kakor tudi z uporabo radioaktivnih izotopov v nekaterih naših industrijskih podjetjih. Ogledali si bodo tudi sovjetsko razstavno »Jedrske energije v mirdodobne namene«, ki jo bodo odprli jutri v Beogradu. Na njej se bodo posvetovali s sovjetskimi strokovnjaki za uporabo jedrske energije, ki jim bodo prikazovali obratovanje razstavljenih naprav. Pozimi bodo novi tečaji o uporabi jedrske energije v mirdodobne namene tudi v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani. Zimski tečaji bodo znatno obsejnejši in bolj pripravljeni, prirejeni na podlagi izkušenj, ki jih bodo nudili prvi tečaji o uporabi radioaktivnih izotopov. Sodeč po obvestilih iz Zvezne komisije za jedrsko energijo proučujejo na pristojnem mestu tudi vprašanje ustanovitve stalne šole za uporabo radioaktivnih izotopov. V njej bi se šolali naši univerzitetni in srednje strokovni kadri za uporabo radioaktivnih izotopov na raznih področjih gospodarstva.

Pogajanja o odškodnini našim ljudem za zlorabe v nemških taboriških

Beograd, 5. okt. (Tanjug). Med jugoslovanskimi in zahodnonemškimi predstavnikmi se v Državnem sekretariatu za zunanje zadeve začela danes pogajanja o odškodnini jugoslovanskim državljanom — žrtvam medicinskih poskusov, ki so jih delali na njih pri živem telesu v nacističnih taboriških med vojno in so zaradi teh poskusov trajno nesposobni.

Delegacija vzhodnonemških sindikatov v Beogradu

Beograd, 5. okt. (Tanjug). Delegacija Zveze sindikatov Vzhodne Nemčije, v kateri sta predsednik Centralnega sveta Warnke Herbert in sekretar Centralnega sveta Kurt Helbi, je na svojem potovanju skozi Beograd obiskala Centralni svet Zveze sindikatov Jugoslavije.

Angleški novinarji v Zagrebu

Delegacija angleških novinarjev, ki se mudi v naši državi kot gost Zveze novinarjev Jugoslavije, je včeraj prispela na dvo-dnevni obisk v Zagreb.

Koristna izmenjava izkušenj

Obisk predstavnikov službe higienske in tehnične zaščite okraja Kranj v splitskem okraju

Skupina predstavnikov službe higienske in tehnične zaščite okraja Kranj si je 3. in 4. t. m. ogledala nekatera podjetja splitskega okraja. Ta obisk, namenjen izmenjavi izkušenj, je organiziral Zavod za socialno zavarovanje okraja Kranj v sodelovanju z okrajno inšpekcijo dela in okrajno sanitarno inšpekcijo. V skupini so bili zdravniki, inšpektorji in referenti higienske in tehnične zaščite iz »Iskre« Kranj, »Verige« Lesce, »Plamena« Kropa in »Tiskanine« Kranj.

Med bivanjem v Splitu so si ogledali tovarno plastičnih mas »Jugovinil« v Kaštel Sućurcu, tovarno cementa »Partizan« v Sućurcu in »10. avgust« v Majdanu Brejcu ter ladjedelnico »Split« v Splitu. Po ogledu tovarne je bil v prostorih doma ladjedelnice »Split« sestanek s predstavniki Zavoda za

socialno zavarovanje in okrajne inšpekcije dela v Splitu ter referentov higienske in tehnične zaščite ladjedelnice »Split«, na katerem so izmenjali izkušnje za napredek in zboljšanje službe higienske in tehnične zaščite.

Cene kruha v Ljubljani

Svet za tržišče OLO se z njimi ne strinja in bo o njih vnovič razpravjal

Zaradi novih cen za moko so se morale spremeniti tudi cene za kruh. Nekateri pekarni so nastalo situacijo takoj izrabili in že v ponedeljek ponekod prodajale kruh iz enotne moke kar po 55 dinarjev za kilogram, vtem ko se niso spomnile, da bi belemu kruhu pripisali manjšo vrednost, ker se je bela moka pocenila. O novih cenah za kruh je razpravljala tudi Svet za tržišče in med drugimi ugotovil, da je ponekod težnja, da bi cene zvišali za več kot je potrebno, s čimer se seveda ta organ Okrajnega ljudskega odbora Ljubljana nikakor ne strinja.

Določeno je, naj kruh iz moke tipa 1100 prodajajo po 50 dinarjev za kilogram, kruh iz moke tipa 1200 pa po 46 dinarjev za kilogram. Prav lahko, da bomo zaradi majhne kakovostne razlike med moko 1100 in 1200 kma-lu pogrešali močnejšo tržno inšpekcijo, kajti obe moki bo prav lahko mešati in seveda kruh prodajati po višji ceni, to je po 50 dinarjev za kilogram. Svet za tržišče je razpravljala tudi o cenah belega kruha. Medtem ko peki prodajajo kruh po 64 dinarjev, meni Svet za tržišče, da bi ga lahko prodajali po 63 dinarjev za kilogram.

Vsekaror bo držalo, da so nekatere pekarni dvignile cene kru-

Ob tretjem kongresu Zveze študentov Jugoslavije

Danes se bo začel v Beogradu III. kongres Zveze študentov Jugoslavije. Če se ob tej priložnosti ozremo na delo ZŠJ od II. do III. kongresa, lahko mirno trdimo, da je bilo to delo plodno in vsestransko. Akcionost Zveze študentov je izhajala iz samega značaja te organizacije, ki je predvsem politično-vzgojna organizacija jugoslovanskih študentov. Od II. kongresa Zveze študentov Jugoslavije pa do danes je Zveza študentov aktivno delovala na ideološkem in političnem vzgojnem delu svojih članov. Rastle so nove, kvalitetne oblike dela, mnoga združenja po fakultetah so razširila svojo dejavnost in vključila v delo večje število študentov. To je bilo nujno, saj so naloge Zveze študentov Jugoslavije neprestano naraščale.

Ze nekaj mesecev po II. kongresu Zveze smo dobili zakon o univerzah. To je v določeni meri pomnilo spremembo vloge Zveze študentov Jugoslavije, predvsem glede obravnavanja študijskih vprašanj. Delo Zveze se je razvijalo v smeri čim večje krepitve novih organov družbenega upravljanja, v udeležbi v teh organih, v dajanju konstrukcijskih predlogov o zvezi z novimi študijskimi programi in načrti itd. V tem času imamo tudi vrsto konferenc s strokovnjaki iz prakse, ki obravnavajo vprašanje dolžine študija in osebino predavanja ter dajejo čisto tudi skupne predloge univerzitetnim organom. Vsekaror so naloge Zveze študentov Jugoslavije na študijskem področju že precej obsežne in bo morala študentska organizacija položiti še mnogo naporov za rešitev prenekatih perečih vprašanj.

Zveza študentov Jugoslavije je bila v razdobju od II. do III. kongresa zelo aktivna tudi pri reševanju socialno-ekonomskih problemov študentov. Ta akcionost se je kazala v čim uspešnejšem funkcioniranju oseh ustanov, ki delajo za gnotno preskrbo študentov (študentski domovi, študentske menze, letovišča itd.), v podeljevanju štipendij, organiziranju študentskega fonda samopomoči in podobno. Zdad imamo v deželi 26 študentskih domov, v katerih je 25% vseh študentov v državi, potreba pa so še večje.

Dejavnost Zveze študentov Jugoslavije je široka tudi na kulturnem področju. Imamo vrsto študentskih kulturno-umetniških društev in samostojnih skupin, v katerih je skupno vključenih 3000 študentov. Mnogo teh skupin je uspešno nastopalo doma in v tujini.

Zveza študentov Jugoslavije se je vesekoz borila za čim uspešnejše sodelovanje in za prijateljske odnose z nacionalnimi študentskimi združenji raznih držav. V obdobju od II. kongresa ZŠJ pa do danes se je prek 7000 študentov udeležilo raznih mednarodnih študentskih seminarjev, konferenc, gostovanj, strokovnih praks in podobno ter tako obiskalo 31 držav. V istem času je bilo v Jugoslaviji nad 8000 tujih študentov iz 55 držav.

Ni nobenega dooma, da bo Zveza študentov Jugoslavije tudi v bodoče vzgajala našo mlado bodočo inteligenco v socialističnem duhu. Trdno lahko upamo, da bo mlada generacija, ki zdaj študira na naših univerzah, uspešno izvrševala svoje naloge in se vestno pripravljala za življenjske poklice.

Danes bo v Ljubljani zaključen III. kongres ginekologov in porodničarjev Jugoslavije. Hkrati s tem kongresom je bila odprta tudi razstava ginekoloških in porodničarskih instrumentov ter raznih zdravil, katerih del vidimo na sliki

Z NAČRTNEJŠO ZDRAVSTVENO VZGOJO

bomo našli pot iz zaostalosti

Nikakor ne bi mogli trditi, da je zavzela zdravstvena vzgoja pri nas nezavidljivo mesto pastorke. Kako bi tudi kaj takega trdili, ko pa lahko po raznih statistikah zasledimo izredno visoke številke neštetih predavanj, tečajev in drugih oblik zdravstvene prosvetnega dela in ko je hkrati s tem domala nemogoče izmeriti po- žrtvovanost tistih, ki so pri zdravstveni vzgoji sodelovali in potrošili na stotine ur za prosvet- ljevanje ljudi na terenu.

Po več kot deset letih tega de- la pa vendar še ne moremo trditi, da smo z zdravstveno prosvetnim delom prišli na zeleno vejo in da smo premagali osnove zaostalosti in do kraja izkoreninili zdravju škodljivo navado. O tem nam si- cer ne govore statistike, toda za- dostuje, da obiščemo nekaj dru- žin — ne samo na vasi, temveč tudi v industrijskih središčih, in da prisluhnemo pogovorom v ambulantanah, najbolje v tistih, kamor se zatekajo po navsete ma- tere z otroki.

Kako to, se sprašujemo, da je v živahnem vrvenju napredka, ki spreminja in preoblikuje ljudi, ostalo ponekod še toliko stvari takih, kot so bile nekaj, pa najsi omenimo tu način prehrane, hi- giensko življenje, urejenost na- selij itd.? In to pri vsem tem, da zdravstvene vzgoje niti ne za- nemarjamo, saj so jo sprejele v svoj program organizacije, ki združujejo največ prebivalstva: RK, Zadruga zveza, izvenarmad- na vzgoja, civilna zaščita, ženska društva, Zveza zadrugnic, prosveta s šolami in tečajji, Društvo prijateljev mladine itd. Toda prav, če sledimo delu teh organi- zacij, se nam delno odkrije pom- manjkljivost, ki zmanjšuje učne- nek prizadevanj, pa najsi bodo ta še tako požitvalna. Pri tem delu pogrešamo namreč sistem in

načrtnosti, pri dobri volji mno- gih, ki pomagajo pri zdravstveni vzgoji, pa potrebnega strokovne- ga in pedagoškega znanja.

Osnovno znanje o higieni in zdravem življenju bi morala dati že otrokom osnovna šola, nadalj- nje znanje pa bi bilo treba nato sistematično graditi na tej osno- vi, dostopno ljudem glede na nji- hovo izobrazbo, okolje in starost.

Prav s tem, kako bi dosegli do- ločeno načrtnost in koordinaci- jo pri zdravstvenem delu, se v zadnjem obdobju ukvarja odde- lek za zdravstveno vzgojo pri CHZ, ki je predvsem strokovno metodološki center, ki usmerja zdravstveno vzgojno delo na te- renu, nudi pomoč raznim organi- zacijam ter vodi večje republi- ške zdravstvene akcije. Ze leto- bo uvedel v nekaj šolah eksperimen- talen pouk higijene, da bi tako ugotovili, kakšne metode bi bile najbolj uspešne in kakšni pripomočki bi bili potrebni. Za vzgojno prosvetno delo na terenu pa skuša uvesti zdravstveno vzgojno delo po manjših grupah, v katerih se zbirajo ljudje ločeno po starostni dobi in zanimanju za posamezne zdravstvene probleme. Uspeh predavanja je namreč do- kaj večji, če je predavanje prilagojeno zanimanju ljudi.

Druga težava pri zdravstveni vzgoji je prilično pomanjkanje raznih pripomočkov. Vse drugače ostanejo ljudem v spominu be- sede predavatelja, če jih dopolni- mo s sliko, flanelograf ali podobno. Pripomočke pa potrebuj- o tudi ljudje, ki vodijo zdrav- stveno prosvetno delo in to pred- vsem literaturo, predavanja, v ka- terih je sistematično zajeta snov iz posameznih poglavij zdravstve- ne prosvete. Pomanjkanje vsega tega ne bi mogli pripisati zgolj izgovoru, da primanjkuje denar- ja, čeprav je denar za te stvari

tudi potreben. Za pomoč preda- vateljem bi morali okrepiti odde- lek za zdravstveno vzgojo na CHZ, da bi bilo pa na terenu več pripomočkov za uspešno vodenje tečajev in predavanja, bi pa mo- rali te stvari nekoliko bolj orga- nizirati in včasih odmeriti zanje tudi nekaj denarja.

Zelo dobra je bila zamisel, da so v Zagrebu osnovali center za proizvodno audiovizuelnih zdrav- stveno-vzgojnih sredstev. V tem centru sodelujejo namreč zastop- niki CHZ iz vseh republik in prav tako nekaterih množičnih organi- zacij. Ti dostavljajo centru proto- tipe raznih učnih pripomočkov, flanelografov, brošur, letakov, filme itd., nakar jih na centru razmnožijo in prodajajo na okra- je, ki se za te stvari zanimajo. To poceni pripomočke, hkrati pa se je moč izogniti temu, da bi prihajale na teren strokovno slaba in nedodelana sredstva za pomoč pri zdravstveno-vzgojnem delu. Vzgojno zdravstveni centri po okrajih, pri nas jih vodi RK, bi morali bolj izkoristiti te možnos- ti, hkrati pa dajati pobude še za izdelavo drugih pripomočkov, ki bi jim pri delu pomagali. Morda ne bi bilo slabo, če bi del stro- škov za te pripomočke in za zdravstveno vzgojno delo sploh krili iz fondov socialističnega za- varovanja za preventivno zdrav- stveno delo.

Pri zdravstveni vzgoji na te- renu pa ne smemo pozabiti še na en, morda najvažnejši faktor: na patronažno službo. V predelih, kjer dela dobra in požitvalna patronažna sestra, se nam ni- treba bati, da bo ostal trud učiteljev, zdravnikov in drugih, ki pripravljajo predavanja in tečaje, zaman. Sestra pride v neposred- ni stik z življenjem na vasi in mno- gokrat je prav od nje odvisno, da se zahteve in priporočila pre- davateljev prenesejo v življenje, da se preoblikujejo navade in spremeni miselnost človeka. Prav zato bi bilo treba to službo še bolj utrditi in omogočiti, da bi čim več sester delalo na terenu. Bolj kot doslej pa bi morali v preventivnem zdravstvu in s tem tudi pri zdravstveni vzgoji od- igrati vlogo zdravstveni domovi kot centri zdravstveno vzgojnega dela, zlasti še, ker bi to ne bilo težavno, saj so led prebile že šole, ki bi pod še boljšim strokovnim vodstvom še uspešneje nadalje- valje začeto delo. B. F.

Kakšna naj bi bila rešitev

kemijskega srednjestrokovnega kadra

Razvoj kemijske in skoraj vse ostale industrije je vedno bolj od- visen od razvoja kemije kot zna- nosti. V minulih desetih letih je bilo pri nas zgrajene tudi precej kemijske industrije. Toda za na- roščeno novo zgrajeno kemijsko in- dustrijo je treba tudi ljudi, ki jo dejansko vodijo in sodelujejo v njeni proizvodnji.

Ne mislim toliko govoriti o akademsko izobraženem strokov- nem kemijskem kadru, ampak o nižji in srednje strokovnemu ke- mijskemu kadru, ki ga pri nas zelo primanjkuje. Včasih nismo imeli primernih nižjih in srednjih strokovnih kemijskih šol, ki bi vzgajale kvalificirane kemijske delavce in kemolaborante ali pa kemijske tehnike. Toda danes nam še vedno primanjkuje nižje in srednje strokovnega kemijske- ga kadra. Vzroke za to pa naj- demo, ali pri pomanjkanju pro- storov, ali pa v problemu finan- siranja nekaterih obstoječih šol.

Absolventi nižjih industrijskih kemijskih šol (Ruše, Šabac, in- dustrijska šola pri Polivinilu) lahko nadaljujejo s študijem na kemijs- kih oddelkih tehničnih srednjih šol v Ljubljani, Zagrebu, Beogra- du, Subotici, Zrenjaninu, Tuzli in Skoplju.

Zelim se omejiti le na položaj in naziv absolventov obeh vrst šol, ki ga le-ti lahko dosežejo po končanem šolanju. Ponekod so mnenja, da je absolvent kemijs- skega oddelka Tehnične srednje šole predvsem kader za obrate, absolvent industrijske kemolabo- rantske šole pa kader za labora- torije. To seveda ni res in tudi ne bi bilo prav. Pri tem dobimo vtis, da sta si obe šoli enaki po rangu in po kvaliteti.

V industriji kakor tudi na ustanovah je zaposlenih precej priučeni kemolaborantov in ke- mijskih delavcev, vendar te po- lagoma zamenjujejo absolventi industrijskih ozir. kemolaborant- skih šol. Poleg teh so zaposleni v industriji tudi absolventi kemijs- kega oddelka Tehnične srednje šole bodisi kot obratniki ali pa kot industrijski tehniki. Na ustanov- vah in tudi ponekod v laborato- riji industrije pa absolvent ke- mijskega oddelka Tehniške sred- nje šole nima ustreznega naziva niti položaja.

Istovetenje kemijskega od- delka Tehniške srednje šole in industrijskih ali pa kemolabo-

rantskih šol ter izenačevanje njih absolventov po položaju in nazivu je škodljivo. Zaposavljen kemijski tehnik postane na svo- jem delovnem mestu kot laborant prosvetno-znanstvene stroke pa- sivnen. Od pasivnega tehnika pa ne moremo pričakovati nobenega uspeha in skupnost pri tem ne bo imela nobene koristi. Menim, da pripada absolventu industrijs- ke kemolaborantske šole naziv kemolaborant, absolventu kemijs- kega oddelka TSS naziv kemijs- ki tehnik, kakor pripada absol- ventu TF po uspešno opravljenem zagovoru diplomskega dela naziv kemijski inženir.

Namen tega članka je, da se postavijo stvari na pravo mesto. Menim, da je mešanje pojmov škodljivo in da je škodljivo tudi, da se absolventom neke šole bo- diso od vodstva šole samega ali pa od nepoučenih ljudi delajo utvare o njihovem dejanskem znanju ali pa o položaju, ki ga le-ti morejo doseči. Stališče, ki je bilo osvobe-jeno na konferencah v Rušah dne 1. avgusta 1951 in dne 1. februarja 19552 je tako: industrijska kemolaborantska šola naj vzgaja po eni strani kemolaborante za

pomožna in enostavna dela (de- la, ki jih na splošno nazivamo laborantska dela), na drugi strani pa naj vzgaja kvalificirane ke- mijske delavce za kemijsko in- dustrijo, delavce, ki resnično delajo v kemijskih obratih v proizvod- nem procesu, pri posameznih na- prava in strojih oziroma pri do- ločenih fazah delovnega procesa. Tehniška srednja šola pa naj vzgaja kemijske tehnike kot po- močnike inženirjev v laborato- riji in obratih, usposobljene za samostojno delo po navodilih in- ženirja. Naloga tehnika je dru- gačna kot naloga kemolaboranta. Če bi bila oba enaka, potem nista potrebni dve šoli in naj se ena ukline. Zakaj naj bi bil nekdo pri isti strokovni izobrazbi kemijski tehnik, drugi pa kemolaborant. Prepričan pa sem, in tega mne- nja je tudi naša industrija, da sta potrebna oba: kemijski tehnik in kemolaborant z različnimi nalo- gami in različno izobrazbo. Če je še kje nejasnost, kakšna naloga pripada enemu in kakšna dru- gemu, potem bo potrebno lik obeh šol ponovno orisati in v zvezi s tem določiti tudi obseg izobrazbe.

J. Sedonja

Kulturno društvo gluhih »VITE ZUPANČIČ«

Takoj po osvoboditvi so gluhi vse države ustanovili enotno organizacijo Zveze gluhih Jugoslavije. V statutu je bil poseben poudarek na kulturnem in športnem delovanju gluhih. Tako so v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani začeli ustanavljati kulturne skupine, ki pa precej dolgo niso začele. Prvi je ustanovil svoje kulturno društvo »Radivoja Popovića« Beograd, kjer je posebno poznana njegova folklorna skupina, ki je že večkrat gostovala tudi v inozemstvu. Zatem je začela delovati kulturna skupina v Ljubljani in nekako hkrati tudi društvo gluhih v Zagrebu pod imenom KUD »Josipa Medvedca«, ki je bil dolga leta ravna- telj zagrebškega zavoda gluhe mladi- ne in se je ves čas svojega življenja vneto zavzemal za šolanje gluhih.

Naše domače kulturno društvo si je nadelo ime po Viti Zupančič, ki je nad trideset let poučevala na ljub- ljanskem zavodu za gluho mladino in je tudi potem, ko so njeni golenici odhajali v življenje, kot mati skrbelo zanje in se brigala za njihovo usodo. Kot društvo bo na domačih tleh nastopilo sedaj prvič, kot skupina pa deluje že četrto leto. Letos spomladi je ob proslavi 30-letnega obstoja av- strijske zveze gluhih gostovalo s 25 člani na Dunaju in si je pridobil zelo haskave pohvale o vzornem izvajanju folklornih in baletnih točk. Društvo si bo prizadevalo, da z njegovo po-

močjo zaliva ta društva tudi v Celju, Mariboru in drugod po Sloveniji. V soboto in nedeljo bodo gluhi v Domu »Svobode« na Vltcu pokazali, kako so v večletnem marljivem delu uspeli. Nastopa prvenstveno mladina. To hrvatsko društvo bo s svojimi pan- tomimicirji dalo nekaj točk na tem današnjem in nedeljskem nastopu.

A. O.

Spominske svečanosti v Slovenski Istri

Kakor vsako leto, je tudi letos prebivalstvo Slovenske Istre proslavilo 2. oktober z raznimi komemoracijami. Tega dne pred 13 leti je fašistična ofan- ziva trljala med prebivalstvom okrog 2000 žrtev.

Przed spomenikom padlih borecev v Pobjeh, kjer je vklesanih 64 imen padlih vojakov, se je zbralo prebiva- lstvo vasi h krajši komemoraciji. O boju istrskega ljudstva za svobodo je govoril tajnik okrajnega odbora Zveze borcev iz Mirok Glavina, v kulturnem sporu pa so sodelovali domača godba na pihala, oktet Svobode in otroci tamkajšnje osnovne šole. Manjše svečanosti so bile 2. oktobra tudi v Antonju, Dekanih, Šmarjahu in v nekaterih drugih krajih.

USPEH DOPISNEGA KNJIGOVODSKEGA TEČAJA

Pred dvema letoma je Ljudska univerza v Ljubljani prvič orga- nizirala tečaje iz knjigovodstva. Potrebo po dobrih knjigovodskih kadrih so bile velike. To dokazuje število prijaviteljev tečajnikov. Na prvi razpis se je prijavilo samo iz Ljubljane in okolice 92 tečajnikov. Ti tečajji so bili organi- zirani tako, da so tečajniki prihajali k pouku. Ker so bili za predavatelje izbrani ljudje, ki niso obvladali samo teorije, ampak so bili tudi dobri in izkušeni praktiki, so tečajji bili zelo uspe- šni. Taki tečajji (z neposrednim poukom) pa niso mogli zadovol- jiti, ker so dajali možnost za iz- obraževanje samo kandidatom iz Ljubljane in bližnje okolice. Tam, kjer so bile potrebe najnujnejše, pa ni bilo objektivnih možnosti za organizacijo knjigovodskih te- čajev. Da bi premostili to težavo, so na Ljudski univerzi v Ljubljani organizirali dopisne tečaje. V dopisnih tečajih se namreč lahko izobražujejo vsi, ki imajo željo, da se v knjigovodstvu izobrazijo, ne glede na kraj njihovega stal- nega bivanja, ker vsak tečajnik prejema na svoj dom vsakih štiri- rinajst dni zvezek z učno snovjo. Na koncu vsake lekcije je naloga, ki jo morajo tečajniki rešiti in poslati vodstvu tečaja v korek- turo. Popravljen naloge dobijo tečajniki nazaj s pripombami in navodili za študij. Tečajniki imajo možnost tudi kaj vprašati. Na vprašanja dobe odgovor v nasled- njih lekcijah. Letos so predvideni tudi seminarji s tečajniki. Po končanem seminarju so predvide- ni izpiti pred izpitno komisijo.

slovenskega jezika v poslovnem življenju.

Tečajja se lahko udeleži vsakdo, ker je učnina sorazmerno nizka in jo je moč plačevati tudi v me- sečnih obrokih. Vpisovanje traja od 12. oktobra. Vsa pojasnila pa dobijo zainteresirani v prospektih, ki jih Ljudska univerza pošlje vsa- kemu brezplačno.

Lesno industrijsko podjetje, Ljubljana: »Z vsemi kupci ima- mo že tako sklenjene pogodbe in je vsa naša proizvodnja vnaprej prodana. Premalo napravimo za potrebe; razstavljali smo v Za- grebu in Osijeku.«

»Novoles«, podjetje iz Novega mesta, ki tokrat prikrat samos- tojno razstavlja: »Sklenili nismo nobene pogodbe; izvažamo v ZDA, Anglijo, Nizozemsko in Egipt. Ne nadejamo se uspeha.«

»Elans«, tovarna športnega orožja v Begunjah: »Letos smo razstavljali v Wiesbadenu. Tu so imeli gostop na razstavo samo prodajalci in kupci; dosegli smo lep uspeh. Največ izvažamo v ZDA, Avstrijo, Švico in Zahodno Nemčijo. Zdej smo sklenili po- godbo za dobavo nekaj parov smučí.«

»Melodija«, tovarna glasbenih instrumentov, Menges: »Letos smo dvakrat razstavljali v Za- grebu: tam smo bili 100 odstotno zadovoljni. V Splitu 25%, v Skop- lju pa 35%. V Ljubljani razstav-

Kakšen je bil odziv na organi- zacijo teh tečajev, nam priča dej- stvo, da se je na prvi razpis pri- javilo 965 tečajnikov. Na drugi razpis pa se jih je prijavilo že kar 1560.

Letos so pa predvideni tečajji iz osnov knjigovodstva, iz višje stopnje knjigovodstva (za proiz- vodno stroko, za trgovino in go- stinstvo ter zadrugištvu) in te- čajji o osnovah gospodarskega po- slovanja.

Tečaj iz osnov knjigovodstva je namenjen predvsem tistim kandidatom, ki doslej niso imeli opravka s knjigovodstvom ali pa že delajo v knjigovodstvih in ni- majo dovolj sistematičnega zna- nja o osnovah knjigovodstva in se želijo v tej stroki izpopolniti. Namen tečaja iz višje stopnje knjigovodstva je predvsem izpo- lnliniti znanje tistim, ki so že za- posleni v knjigovodstvih in po- znajo osnove knjigovodstva. Po uspešno zaključenem tečaju so te- čajniki sposobni samostojno vo- diti knjigovodstvo in ostale fi- nančne posle v manjših podjetjih ali pa posamezne oddelke raču- novodstva v večjih podjetjih. V tečaju o osnovah gospodarskega poslovanja pa se tečajniki uspo- sobijo za hitro in pravilno dopi- sovanje. V tem tečaju se tečajniki seznanijo tudi s pravilno uporabo

Z GOSPODARSKEGA RAZSTAVIŠČA

Vlak je tokrat peljal mimo.

Se dva dni in izvozni sejem bo zaprt. Ni nápak, če pred njegovim zaključkom obiščemo razstavljačve in jih povpra- šamo, kako so zadovoljni s tem sejmom in kako so uspeli v letošnji sejemski sezoni. O razstavi sami, o njeni ureditvi in izdelkih smo že brali. Zato pa kar naglo pot pod noge — ni malo dela, preden obiščeš vse, ki tu razstavljajo.

Razgovori na prvem sejmu izvoznih artiklov

ljamo drugič — nismo uspeli. Največ izvažamo v Anglijo in ZDA in to prek izvoznika »Mu- zička naklada Zagreb«, ki je edino izvozno podjetje te vrste in ima pač bolj proste roke pri do- ločanju odstotkov. Pri cení naših izdelkov imamo težave zaradi ne- katerih uvoženih delov, na katere je precej visok uvozni koeficient.«

Zavod za uporabno umetnost, Beograd: »Z razstavljanjem v Ljubljani smo zadovoljni. Imamo veliko domačih naročil, izvažamo v Belgijo in ZDA; Angleži so nam prav zdaj naročili, naj jim pošljemo večje število vzorcev za kasnejša naročila. Oskrbujemo tako rekoč celotni diplomatski zbor; imeli smo večja naročila za etiopski dvor, del opreme za ladjo »Jugoslavija« je tudi naše delo. Zelo smo zadovoljni s slo- venskimi tekstilnimi tovarnami, ki so glede naših naročil zelo ustrezljive. Začeli smo izdelovati lesene črke za grafično industrijo in si od tega izdelka veliko obe- tamo.«

»UKO«, umetno kovinska obrt, Kropa: »Ni posebnega uspeha. Razstavljali smo v Zagrebu, kjer so nas pravzaprav šele spoznali, ker smo prikrat samostojno na- stopili, in v Kranju, kjer smo dosegli lep uspeh. Tokrat v Ljub- ljani nimamo veliko upanja na večje pogodbe.«

Tovarna Igel — Kobard: »Raz- stavljali smo v Zagrebu; tam smo prodali večje količine Igel za tekstilno industrijo, in sicer v Italijo, in čevljarskih svetrov. Edino ta dva izdelka želimo uve- ljaviti na tujem tržišču, kajti za vse ostale izdelke nam zadošča domači trg. Z razstavo v Leskov- cu smo bili zadovoljni.«

Tovarna »Tito« — Sarajevo: »Izvažamo v Indijo, na Ciper, v Južno Ameriko in na Srednji vzhod. Pogodb nismo sklenili še nobenih.«

»Impol«, industrija metalnih polizdelkov: »Za naše izdelke so se zelo zanimali Avstrijci, Itali- jani in Američani. Tudi domači

Steklarna »Boris Kidrič« iz Rogaske Slatine je razstavi- la zelo lepo kri- stalno steklo

kupci kažejo veliko zanimanje za naše izdelke. (Ladjedelnica »Tito« na Čukarici pri Beogradu doslej sploh ni vedela za obstoj naše to- varne.)

Tovarna emajlirane posode, Celje: »V Avstrijo moramo po- slati več vzorcev in upamo, da bomo napravili dobro kupčijo.«

Za izdelke naše živilske in- dustrije se zanimajo stalni odje- malci: Avstrija, Zahodna Nem- čija, Švedska, Poljska, Češka. Ve- liko povpraševanje je po gobah, zlasti iz Italije, ki jih pa žal ni. Živilska industrija ima tako stal- ne odjemalce in ji gre na tujem tržišču blago dobro v denar.

ki je belgijskemu veleposlaniku, ko se je le-ta zanimal za ceno in garancijo nekaterih izdelkov, od- govoril takole: »Cene so tako normalne, splošne, garancija je, ni vem kakšna.« Za podjetje, ki razstavlja v istem prostoru in ga zastopa isti predstavnik, pa ni bilo tega ni vedel. Veliko izvozno pod- jetje z lesom tujemu predstavni- ku ni vedelo povedati, kako je z ku- jamskim lesom in železniškimi pragovi, za katere se je zelo za- nimal. Sele pri podjetju zunal razstavišča so povedali, da je na jamski les embargo, za prague pa, da bo dovoljen izvoz, kadar bodo krite domače potrebe. Ku- pec iz Italije tri dni zamen čaka na srečo, da bi našel predstavni- ka podjetja, da bi dobil vsaj in- formacije, če že ne bi mogel skle- niti pogodbe.

Zal, da je tako lepo in pre- gledno urejena razstava dva me- seca prepozno; da sestanki pred- stavnikov podjetij posameznih strok zaradi slabe priprave niso najbolj uspeli; da se je dober teden pred to razstavo končal Za- grebski velesejm in da je tokrat peljal vlak mimo zadnje letošnje razstave na Gospodarskem raz- stavišču.

D. V.

»Titan« iz Kamnika razstavlja vrsto svojih izdelkov, namenjenih inozemskim kupcem

Z ZASEDANJA OLO TRBOVLJE

Vse proizvodne naloge bodo bržčas zadovoljivo izpolnjene

Trbovlje, 5. okt. — Na današnjem 10. zasedanju, ki ga je vodil predsednik okraja Tine Gosak, sta oba okrajna zbora na osnovi poročila Sveta za družbeni plan in finance in Sveta za gospodarstvo, ki ga je podal okrajni poslanec Stane Nuntič, razpravljala o dosežanjih izpolnjevanju letošnjega plana v trbovškem okraju.

Podatki o izpolnjevanju družbenega plana v prvem polletju in podatki o izpolnitosti nalogah v letnih prvih osemih mesecih pričajo o tem, da je bil gospodarski razvoj v okraju normalen in da so malone vsa podjetja dosegla približno proizvodnjo. Medtem ko je bilo ob polletju realiziranega 54 % letnega plana, se je do konca avgusta realizacija dvignila že na 65 %, kar govori za to, da je bil tempo izpolnjevanja dosegel enakomeren v vseh gospodarskih panogah, razen v gradbeništvu in industriji gradbenega materiala ter delovne v gostinstvu, ki letos, kot vse kaže, ne bo doseglo predvidenega uspeha. Najmočnejši delež je, kot vsa leta doslej, spet dala industrijska in rudar-

v nasprotju z načelom dobrega gospodarjenja, da morata namreč proizvodnja in celotni dohodki hitreje naraščati kot število zaposlenih. V primerjavi z lanskim letom je proizvodnost dela porasla za 4 %, vendar pa okrajni družbeni plan predvideva v zvezi z nekaterimi modernimi proizvodnimi napravami porast proizvodnosti torej še vedno precej zaostaja, pri čemer bi v glavnem ugotovili dva vzroka: 1. prepočasno naraščanje neposredne storilnosti dela, 2. slabo in neekonomično izkoriščanje novih proizvodnih naprav.

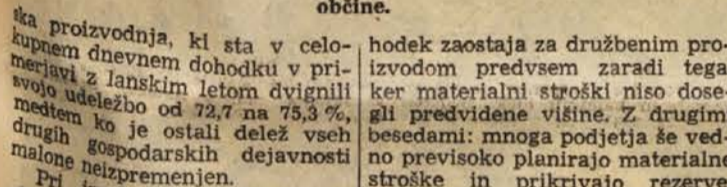
Pokazatelj o realizaciji družbenega plana med drugim tudi kažejo, da celotno ustvarjeni do-

Upoštevač rezultate v prvih osemih mesecih je moč reči, da bo v količinskem obsegu proizvodnja ustvarjena v celoti, prav tako pa tudi predviden celotni dohodek, medtem ko je pričakovati, da bo dobiček presegel planirani obseg za okoli 9 %, kar je predvsem posledica izrednega presežanja dobička v videmski Celulozi in sevniškem Jugotaninu. Sedaj veljavni planski instrumenti namreč dopuščajo precejšnje nesorazmerje med plačili in dobički v posameznih podjetjih. Glede na sorazmerno visoko ustvarjanje plačil in dobička v videmski Celulozi, ki niso v pravilnem razmerju do plačil in dobička v ostalih industrijskih podjetjih, priporoča OLO delavskemu svetu videmske Celuloze in tovarni rotopapirja, naj se pri izplačevanju plačil iz dobička omeji na sorazmerje do ostalih podjetij, s presežkom dobička za plačila pa naj krije svoje obveznosti za investicije ter z izdatnejšim prispevkom zmanjša delež, s katerim je okraj zadolžen v zveznem kreditu.

Medtem ko je plan celotnega dohodka družbenega proizvoda in dobička gospodarskih organizacij ob polletju realiziran z okoli 50 odstotki, so dohodki okrajnih in občinskih proračunov realizirani komaj s 30 %. Takšen izpad dohodkov, ki se kaže tudi ob koncu avgusta, povzroča seveda okraju in občinam občasne težave ter ogroža računsko poslovanje. Slaba realizacija dohodkov po predvidenem načrtu pa tiči pravzaprav v neskladnosti med okrajnim in republiškim družbenim načrtom. Glede na realizacijo dohodkov po stanju konec avgusta vse kaže, da bodo okraj in občine ustvarili največ do 77 % predvidenih proračunskih dohodkov. Stanje doseženih dohodkov kaže, da bo za letošnje leto okoli 23 % predvidenih dohodkov ali v znesku okoli 192 milijonov dinarjev. V preostalih mesecih bo zatojere treba ukreniti vse potrebno, da bodo predvideni dohodki doseženi v kar največji meri, tako da bo primanjkljaj, ki bo glede na vračilo kratkoročnih kreditov, s katerimi si zdaj pomagajo okraj in občine v svojem poslovanju, v čim manjši meri preobremenil proračun okraja in občine za prihodnje leto. Občinski odbori bodo zatojere morali poskrbeti, da bodo njihove uprave za dohodke realizirale vse dohodke, ki so jih predpisali s svojimi odloki oziroma družbenimi načrti. Upravništvo pa v okraju pričakuje dotacijo za kritje izpadnih dohodkov, zlasti še, če bodo dohodki od prebivalstva in na tisti dohodki, ki so jih posameznim zavazancem predpisali občinski ljudski odbori, v celoti doseženi. (2)

hodek zaostaja za družbenim proizvodom predvsem zaradi tega, ker materialni stroški niso dosegli predvidene višine. Z drugimi besedami: mnoga podjetja še vedno previsoko planirajo materialne stroške in prikrivajo rezerve. Primerjava količinskega obsega proizvodnje in celotnega dohodka pa kaže na pravilno usmerjenost, da namreč količina proizvodov hitreje narašča kot celoten dohodek, kar vsekakor tudi pričra o postopni stabilizaciji cen. Stabilizacijo trga pa nadalje tudi kaže dejstvo, da so bili materialni stroški doseženi samo s 46 % proti 54 % količinskega obsega proizvodnje v prvem polletju.

Novo stanovanjsko naselje Potoška vas v Zagorju postaja vsako leto večje. Ob robu delavskih stanovanjskih blokov se kot gobe po dežju množe majhne eno in dvostanovske hišice, ki si jih marljivo delavci in uslužbenci građe ob kreditni pomoči zagorske občine.

ka proizvodnja, ki sta v celotnem dnevnem dohodku v primerjavi z lanskim letom dvignili svojo udeležbo od 72,7 na 75,3 %, medtem ko je ostali delež vseh drugih gospodarskih dejavnosti malone neizpremenjen.

Pri izpolnjevanju letošnjega plana so se doslej pokazale nekatere značilnosti, ki pa jih skorajda v celoti lahko štejemo kot pojav v zvezi s splošno gospodarsko stabilizacijo. Nujen element te stabilizacije je v naraščanju zalog, ki so se mu sprva podjetja hotela izogniti z delnim omejevanjem proizvodnje, a so kaj kmalu spoznala, da so v stabiliziranem gospodarstvu normalne zaloge neka neogibnega. Dobava surovin je bila boljša kot v prejšnjih letih, zlasti ugodna je bila preskrba z lesom, ko sta si Celuloza v Videm Krškem in Jugotanin v Sevniškem ustvarila precejšnje zaloge, ki bodo ugodno vplivale tudi na proizvodnjo v prihodnjem letu. Še nadalje pa je ostala prav kritična preskrba premogovnikov z lamskim lesom, pa tudi občasni izpadi v preskrbi z električno energijo niso znatno vplivali na normalno izpolnjevanje družbenega plana. Stabilizacija gospodarstva pa je pripomogla tudi k znižanju cen nekaterih važnih proizvodnih dobrin. Tako so med drugim pocenili svoje proizvode Trboveljska cementarna, Strojna tovarna, Hraštniška steklarna, Radeška papirnica, Trboveljska mehanika in še nekatera večja obrtna podjetja.

V primerjavi z lanskim prvim polletjem je število zaposlenih poraslo za okoli 500. Kljub temu, da so hkrati narasli tudi celotni dohodki, pa je opaziti v nekaterih podjetjih tendenco po prevelikem zaposlovanju delovne sile, kar je

Občinski odbor SZDL je pred nedavnim sklical sestanek, na katerega je povabil vse predsednike vaških odborov SZDL, predstavnik občinskih političnih forumov, društvo ter predsednike nekaterih svetov pri občinskih ljudskih odborih. Na tem sestanku so se pogovorili o izvedbi oziroma organizaciji Teden otroka v moziški občini. Spreto osnovni program dela v tem tednu, izdelali so posebne programe. Tako so sklenili, da bodo v tednu otroka po vseh solah rodilniški sestanki, na katerih bodo povabili tudi predstavnike vaških odborov. Šole naj bi organizirale izlete v naravo. Posebno skrb bodo posvečile vseh otrok in solah. S predavanji in igrami bodo mladi mladi ponudili o posebnih skrbih bodo osvetlili tudi pravnomočno koronirano po solah. V tistih krajih, kjer se ni mladenčev, njih namenjajo organizirati več zdravstvenih in vzgojnih predavanj. Na področju moziške občine se aj nohenega društva prijateljev mladine. Zato bodo v tednu mladine ustanovili društvo prijateljev sol Moziro, Ljubno ob Savinji, Gorjup, Grad in še v nekaterih drugih krajih. Po možnosti bodo organizirali tudi razne kulturne prireditve. R. Z.

Novo stanovanjsko naselje Potoška vas v Zagorju postaja vsako leto večje. Ob robu delavskih stanovanjskih blokov se kot gobe po dežju množe majhne eno in dvostanovske hišice, ki si jih marljivo delavci in uslužbenci građe ob kreditni pomoči zagorske občine.

Novo stanovanjsko naselje Potoška vas v Zagorju postaja vsako leto večje. Ob robu delavskih stanovanjskih blokov se kot gobe po dežju množe majhne eno in dvostanovske hišice, ki si jih marljivo delavci in uslužbenci građe ob kreditni pomoči zagorske občine.

Novo stanovanjsko naselje Potoška vas v Zagorju postaja vsako leto večje. Ob robu delavskih stanovanjskih blokov se kot gobe po dežju množe majhne eno in dvostanovske hišice, ki si jih marljivo delavci in uslužbenci građe ob kreditni pomoči zagorske občine.

Novo stanovanjsko naselje Potoška vas v Zagorju postaja vsako leto večje. Ob robu delavskih stanovanjskih blokov se kot gobe po dežju množe majhne eno in dvostanovske hišice, ki si jih marljivo delavci in uslužbenci građe ob kreditni pomoči zagorske občine.

Novo stanovanjsko naselje Potoška vas v Zagorju postaja vsako leto večje. Ob robu delavskih stanovanjskih blokov se kot gobe po dežju množe majhne eno in dvostanovske hišice, ki si jih marljivo delavci in uslužbenci građe ob kreditni pomoči zagorske občine.

Novo stanovanjsko naselje Potoška vas v Zagorju postaja vsako leto večje. Ob robu delavskih stanovanjskih blokov se kot gobe po dežju množe majhne eno in dvostanovske hišice, ki si jih marljivo delavci in uslužbenci građe ob kreditni pomoči zagorske občine.

Novo stanovanjsko naselje Potoška vas v Zagorju postaja vsako leto večje. Ob robu delavskih stanovanjskih blokov se kot gobe po dežju množe majhne eno in dvostanovske hišice, ki si jih marljivo delavci in uslužbenci građe ob kreditni pomoči zagorske občine.

Novo stanovanjsko naselje Potoška vas v Zagorju postaja vsako leto večje. Ob robu delavskih stanovanjskih blokov se kot gobe po dežju množe majhne eno in dvostanovske hišice, ki si jih marljivo delavci in uslužbenci građe ob kreditni pomoči zagorske občine.

Okrajni svet za kmetijstvo naj bo AKTIVNI USMERJEVALEC KMETIJSTVA

Reševanje drobnih problemov vodi v praktikizem — Odgovornost strokovnih komisij

V četrtek 4. t. m. je svet za kmetijstvo in gozdarstvo pri OLO Ptuj razpravjal o problematiki kmetijskih gospodarstev. Ta razprava je bila omejena na drobno problematiko posameznih gospodarstev, ki bi jo lahko in bi jo morali reševati predvsem delavski sveti in strokovno vodstvo na državnih posevkih. Ni namreč bistvene važnosti za svet pri OLO, če bo to ali ono gospodarstvo lahko dogradilo hlev ali ne in podobno. Na takšen način se svet izgublja v zgolj praktičnih pro-

blemih in zanemara osnovno nalogo — pravilno usmerjanje celotne kmetijske proizvodnje v okraju. To mnenje je prišlo do izraza tudi na seji in so se člani sveta o njem temeljito pomenili. Ni mogoče celotno delovanje sveta omejiti na reševanje trenutnih drobnih problemov v kmetijstvu, prezreti pa splošne probleme. Vprašanje gojitve donosnejših kultur, izboljšanja pridelkov, plačnega sistema in sposobnih strokovnih moči pri kmetijskih gospodarstvih in več drugih

vprašanj bolj spada v delokrog sveta kakor reševanje že omenjenih problemov na državnih posevkih. To smer bo moral zavzeti svet s svojimi odloki in predlogi ljudskemu odboru. Razen tega takšen način delovanja sveta hromi pobudo organov družbenega upravljanja na kmetijskih gospodarstvih. Razprava o načinu dela sveta bo gotovo pripomogla k bolj poglobljenemu delu tega organa v bodočnosti.

Razen tega je bilo v razpravi načeto še eno važno vprašanje, ki ni značilno samo za kmetijstvo, temveč tudi za druge veje gospodarstva. Beseda je bila o odgovornosti komisij, ki odločajo o raznih kmetijskih vprašanjih s strokovne strani. Odločitve in priporočila teh komisij večkrat niso na mestu in se sčasoma pokažejo nekoristne in nesmotne, nihče pa ne odgovarja za takšno stanje. Zato so bili člani sveta mnenja, da morajo strokovne komisije tudi odgovarjati za svoje odločitve, ker bi se tako izognili raznim nepremišljenim delom.

TO IN ONO IZ POMURJA

Fluorografiranje prebivalstva

Proti koncu tega meseca bodo v Prekmurju pričeli fluorografirati prebivalstvo. Zdravstvene skupine Središča za fluorografijo z Golinika bodo zapovrstjo obiskale vse kraje. Pregledani bodo vsi prebivalci od 15. leta starosti.

V posebnem odloku MLO M. Sobota je določeno, da so pregledi obvezni.

Nekatere stroke ne morejo dobiti vajencev

V murskoboškem okraju je letos sklenilo pogodbe 188 vajencev, kar je nekaj več kot v prejšnjih letih. Čeprav je med mladino še mnogo takih, ki bi radi šli v uk, nekateri mojstri niso mogli dobiti vajencev, kar velja predvsem za kolarstvo, kovarstvo in sodarsko stroko, ki so v kmetijskih krajih zelo važne. Mladina preveč stoji v razne kovinske stroke, v katerih pa ni za vse dovolj učenih mest.

Velik izvoz sliv iz lendavske okolice

Kmetijska zadruga Lendava je odkupila na svojem področju letos za 110 ton sliv. Večino jih je prevelo izvozno podjetje iz Ptujja in jih izvozilo. Odbrane slive za izvoz je zadruga plačevala po okrog 32 din za kg, nekoliko slabše kakovosti pa po okrog 25 din. Tako visoka odkupna cena je presenetila celo sadjarje, zato so prodali veliko večino pridelka. Začetno pa je, da so letos dobili lepe dohodke, da sadje ravninski kraji Pomurja, kjer zlahka jabolane uspevajo slabše, zato pa imajo v sadovnjakih več sliv, ki se navadno razmnožujejo same. Z boljšim oskrbovanjem sadovnjakov bi lahko pridelali še več sliv.

V nedeljo slavnost v Murščaku

V nedeljo bodo v vasi Murščak odprli v žolj vodovod. To bo menda edina podeželska šola v murskoboškem okraju, ki se bo lahko ponesala z vodovodom. Dva odeska z dvema javlinama težnicama, bošča okrohvala razen žole z vodo še 20 m, pri najbližji hiši okrog žole pa bo imelo tudi notranjo napeljavjo. Tako bo ves bližnji žoljski okoliš zajet v vodno omrežje. Vodo so zajeli iz 400 m oddaljenega studenca v višini 70 m. Vsa zemljska dela pri vodovodnih delih so prebivalci opravili prostovoljno. Skupno so opravili 3700 prostovoljnih delovnih ur. V temo denarna sredstva so prispevali bivši ljutomerski okraj, dalje murskoboški okraj in zadgona občina. Prve jame za vodovod so začeli kopati junija septembra. Nedeljsko slavnost bodo vaščani zdržili z odkritjem spominke plošče žrt-

Največ krvodajalcev se je priglasilo v lendavski okolici

Zavod za transfuzijo krvi v Murski Soboti je pred kratkim začel večjo akcijo za zbiranje novih brezplačnih krvodajalcev. Pri akciji mu pomagajo razne organizacije, predvsem Rdeči križ. Doslej so zbrali največ novih krvodajalcev v lendavski okolici in Cankovi. Akcija se še nadaljuje.

Učiteljska razstava

V M. Soboti so priredili učiteljsko razstavo, ki bo odprta v dvorani hotela »Zvezda« do sobote. Razstavlja 25 učiteljev — lutke in razne modele, keramične in pleinarske izdelke, ki so jih naredili iz odpadkov. Dobro so prikazali obdelavo lesa, na razstavi je videti, da je mogoče narediti luko iz časopisnega papirja, z nekaj pavoji izdelati elektromotor itd. Razstavljen je tudi skobelnik, izdelan nalašč za otroke osnovnih šol, ki se ukvarjajo z obdelavo lesa in lepence.

Razstava je prirejena v okviru tedna otroka in je dostojen prispevek učiteljev k temu delovnemu prazniku. V bodoče pa nameravajo prirediti tudi razstave, na katerih bodo tudi učenci pokazali svoje izdelke.

Sadovnjaki morajo biti poškopljeni

Ker je sadjarstvo v precejšnjem delu celjskega okraja osnovna gospodarska panoga, so za letošnje zimsko sklenili izvesti čiščenje in škropljenje sadnega drevja. Doslej so bili sadovnjaki vse preveč zanemarjeni, kar je privedlo do tega, da je skoraj celotno področje okraja okuženo z ameriškim kaparjem. Posledice tega so tudi na tržišču neugodne,

Odkupovanje mimo kmetijskih zadrug

Zastopniki nekaterih delovnih kolektivov delajo s tem, da odkupujejo pridelke naravnost od kmetov na našem tržišču veliko zmedo. Tako so pred dnevi nakupovalci iz ljubljanskega »Litostroja« v nekaterih krajih celjskega okraja sklepali kupčije s kmeti za jabolka tudi do višine 60 ton — in to po ceni 24 dinarjev za kilogram. Zdj se lahko zgodi, da bodo kmetovalci povisali odkupno ceno jabolk tudi v industrijskim podjetjem, to bo pa lahko imelo kaj neugodne posledice. Tako na primer dosejanje cene proizvodov »Celeia-Sad« prenesejo ceno do 12 dinarjev za kilogram jabolk. Kakor hitro bi se pa zvišala cena jabolk, bi morala tovarna podražiti tudi marmelado. dh

Prizadevanje za napredek živinoreje

Kmetijska gospodarstva na področju Slovenskih goric, ki so po zemljiškem skladu l. 1953 pridobila precej dobre tola zelo raztresene zemlje, so se znašla v prvih letih pred nemajhnimi težavami, dasi so imeli zelo dobro krmo za razvoj živinoreje. Po nekod so začeli zemljišča arondirati. Tako delata Zadrugo kmetijsko gospodarstvo Selce in KG Trate. To delo bosta pa morali pospešiti še nadaljevalci, da bosta zakroženi ter da bosta zmanjšali proizvodne stroške. Nedavno so pričeli graditi nove hleve za po 50 glav živine v Drvanji, Zg. Ščavnici in Jurkovskem dolu. Tak hlev so pa že zgradili v Selcah in pravkar ga končujejo tudi v Tratah.

Konference osnovnih organizacij ZK v tovarnah ribjih konzerv in GG Postojna

Na konferenci osnovne organizacije v tovarni Ex Arrigoni so ugotovili več pomanjkljivosti pri organizaciji proizvodnje in pri nagrajevanju po učinku dela. V razpravi so poudarili, da bo morala osnovna organizacija Zveze komunistov ob pomoči vsega kolektiva trdneje zagrabiti za delo in na osnovi dosežanj izkušnje odpraviti pomanjkljivosti.

Konferenca osnovne organizacije Zveze komunistov je bila tudi v Gozdnem gospodarstvu v Postojni. Ugotovili so, da imajo precej težav zaradi raztresenosti delovnih mest, zlasti glede političnega ideološkega izobraževanja članstva. Trenutno je najbolj peče problem v podjetju pomanjkanje dotoka mladine v gozdarstvo. To vprašanje bo proučila posebna komisija.

KRATKE IZ RUŠKE KOMUNE

Slemen bodo elektrificirali

Oudan je bil v soli na Slemenu na Kozjaku dokaj dobro obihani zbor volivcev. Tokrat je na zboru volivcev bilo največ govora o elektrifikaciji kozjaških krajev, ki je letos spomladaj v glavnem bila zaključena. Za elektrifikacijo tega področja je občina v Rušah doslej že prispevala 150 tisoč dinarjev, za pokritje celotnih stroškov pa je nedavno tega gonidila nadaljnjo pomoč v višini 50 tisoč dinarjev. Prebivalci Slemena, razštreseni po številnih kozjaških pobočjih, so v svojih zahtevah do komunne med vsemi ostalimi kraji najskromnejši. Mnogo del (čiščenje in regulacija potokov, popravilo ob hudournikov porušeni cest itd.) so sami popravili s prostovoljnimi sredstvi komunne, ter s tem prihranili precejšnja sredstva komunni.

Na zboru volivcev na Slemenu je med ostalim bil sprejet tudi sklep, da bodo čimprej začeli elektrificirati tudi tako imenovano Bistriško grapo. Po tem bo Kozjak v okviru ruške komunne dokončno elektrificiran.

Zadružni dom bodo gradili

Kmetijska zadruga pri Dubu na Ostrem vrhu — sedanjem Džakovčevem, ki je vsa leta od ustanovitve uspešno poslovala na najvišje ležeči vasi ruške komunne, je nedavno tega sklenila v svoji omejeni vasi zgraditi velik zadružni dom. Občinska lokacijska komisija je 21. prejšnjega meseca na Rušah in Džakovčevem že pregladala kraj in določila prostor, kjer bo domača KZ lahko zgradila zadružni dom. Za začetek gradnje ima KZ že zagotovljena sredstva v višini 8 milijonov dinarjev. V domu bo razen sodobno urejene zadružne trgovine in gostilne tudi večja dvorana za prirejanje kulturno-prosvetnih prireditev. Nov zadružni dom bodo začeli prav verjetno graditi že letos.

Vodovod v ruški komunni

Zaradi finančnih težav prekinjena vodovodna dela v posameznih krajih ruške komunne so v teh dneh začeli nadaljevati v Lovrencu na Pohorju, so začeli že polagati manjkajočo vodovodno cev v dolžini 400 metrov. Računajo, če ne bo zaprek, da bo celotni lovrenski trg v najkrajšem oskrbljen z zdravjo pitno vodo.

Vodovodno omrežje so pred dnevi začeli razširjati v Selnici ob Dravi. V načrtu je podaljšanje vodovoda iz Selnice proti Črešnjevcu in od tam nadalje proti Fali. Večino zemljiških del bodo koristniki vodovoda opravili sami s prostovoljnimi delom. Precejšnje stroške, ki bodo nastali s podaljškom vodovodnega omrežja iz Selnice proti Črešnjevcu in Fali, bo Občinskemu LO v Rušah pomagala financirati tudi HE Fala.

Kino dvorano bodo gradili

Nedavno tega je bilo sklenjeno, da bodo v Rušah že letos začeli graditi novo kinodvorano. Idejne načrte je nekaj časa pripravljalo in vse kaže, da tokrat ne bo ostalo samo pri obljubah. Novo kinodvorano bodo gradili v podaljšku sedanje fizikulture dvorane. Za začetna dela pa imajo za sedaj na razpolago 2 milijona dinarjev.

Novi bloki

Na nedavni 11. redni seji občinskega ljudskega odbora v Rušah so med drugim razpravljali tudi o nekaterih novih občinskih odlokih. Po daljši razpravi in z nekaterimi popravki in dopolnitvami so na seji bili sprejeti in potrjeni razni odloki.

Živinorejska razstava

Kmetijska zadruga v Rušah pripravlja za nedeljo, 7. t. m. veliko živinorejsko razstavo, na kateri bodo sodelovale vse zadruge v komunni in kmetijska gospodarstva.

Pohorska domačija

Most je razsvetljen

Da bi bil promet na dravskem mostu, ki veže Rušo s Selnico ob Dravi, varen tudi v nočnih urah, je obč. LO v Rušah nedavno tega razsvetlil celotni most. V kratkem namerava razsvetliti vso do kolodvora.

Slabo vzdrževane ceste

Doslej je bilo slišati že dovolj upravičenih kritik na račun okrajno slabo vzdrževane ceste Maribor—Ruše—Lovrenc na Pohorju. Za nekaj let je niso temeljito popravili, promet na njej pa so je možno povečali. Ceste Maribor—Lovrenc kajpak še ne bo mogoče asfaltirati in to trenutno tudi nihče ne zahteva. Neračunljivo pa je to, da cestniška skoraj nihče ne popravlja. Mnogi soferji so si pot v Rušo (če ravno nekoliko dalje) posladnje čase rajši potaknili po kobanski strani preko dravskega mostu.

Pohorska domačija

Most je razsvetljen

Slabo vzdrževane ceste

Zanimiva kmetijska razstava v Dutovljah

IZ NARODNE GALERIJE

Danes zvečer ob 18. uri bo v Narodni galeriji v okviru mednarodnega tedna muzejev otvoritev razstave faksimilov grafike Rembrandta van Rijna. Na sliki: Prodajalec podganjega strupa (1632)

ZAVESTNO SOUSTVARJANJE SOCIALISTIČNIH ODNOSOV

PRED OBČNIMI ZBORI SVOBOD IN PROSVETNIH DRUŠTEV OKRAJA LJUBLJANA

Te dni se bodo začeli občni zbori Svobod in prosvetnih društev okraja Ljubljana. Ker nas je zanimala obsežna problematika ljudsko-prosvetne dejavnosti, smo se obrnili na okrajno vodstvo Zveze Svobod.

S katerimi glavnimi problemi se ukvarja svet Svobod in prosvetnih društev pred bližnjimi občnimi zbori?

Pred občnimi zbori si predvsem želimo, da bi ne izvenili v formalnih poročilih z dolgočasnimi številkami o predstavah, pevskih nastopih in o drugem izvršenem delu, temveč da bi bili občni zbori nekakšna splošna pripravila za bolj načrtno in perspektivnejšo programsko politiko, ki si jo v sedanjem stanju razvoja Zveze Svobod moremo odločno želeli. Ta perspektivnejša politika se mora nanašati na celotno dejavnost društev. Za nekaj preizkus, kako delajo naša društva, smo obiskali občino, v kateri so dobra in močna društva, trinajst po številu. Priznati je treba, da vlagajo delavci mnogo ljubezni in truda v svoje delo, vendar pa tu in tam le ne moremo biti zadovoljni s

sladovi, ker je delo dosti pre malo z avestno usmerjeno v ustvarjanje socialističnih odnosov. Seveda smo naleteli na razne, dejal bi, skoraj tipične idejne slabosti, ki se pojavljajo še danes po združitvi raznorodnih prosvetnih društev v celoto. Zella okrajnega sveta Svobod in prosvetnih društev je ta, da bi mogli društvena vodstva dovesti do spoznanja njihove družbene pomembnosti in seveda tudi odgovornosti. Prav tu bi jim bilo treba pomagati, da bi se v svojih programih tesneje zlivali s programom Socialistične zveze.

Kako kaj kaže po novi upraviteljski razdelitvi na komune, da bi se razvila večja samostojnost občinskih svetov Svobod?

Najlažja je pot do samostojnosti, če so razčiščena vprašanja idejnovsebinske narave. V tem smislu želi Okrajni svet Svobod in prosvetnih društev usposobiti občinske svete in lahko že pokaže na nekaj uspehov. Tu avtomatično pridemo na tako imenovane oblike dela. Okrajni Svet sam si je zadal nalogo, da prireja raznovrstne seminarje in tečaje, ki združujejo idejnost s strokovnostjo. Prihodnjega pomlad bo okrajni festival Svobod in prosvetnih društev, na katerem naj bi se po predhodnih občinskih festivalih manifestirala široka prosvetna dejavnost našega okraja. Ta festival naj bi bil mobilizator, hkrati pa ugodna priložnost za razpravljanje, usmerjanje ter reševanje splošno pomembnih vprašanj idejnosti, pravega kulturnega vrednotenja in s tem utrjevanja občinskih svetov samih.

Med bistvenimi vprašanji se postavlja vzgoja kadrov.

Znano je, da našim društvom občutno primanjkuje pevovodij, režiserjev, kapelnikov. Okrajni Svet je predvidel nekaj finančnih sredstev in namerava prirediti tečaje za kadre te vrste. Tu ne gre le za pridobivanje novih,

temveč za izpopolnjevanje tudi že starejših zvestih kadrov, na katerih že dolga leta sloni prosvetna dejavnost. Okrajni Svet Svobod in prosvetnih društev je zdaj prevzel Zborovodsko šolo, na kateri je trenutno petnajst gojencev. Potrebni bi bili pa tudi knjižničarski in še mnogi drugi kadri, saj veste, da mora kulturni delavec na deželi biti vse obenem, igralec, režiser, pevec, masker, scenograf, pedagog in še mnogokaj. Nam se zdi dobra zamisel iskati režiserje med dobrimi igralci, in jih primerno izšolati.

Kaj pa načrtno delo v Svetu?

Zavedamo se, da brez načrtnosti ni mogoče doživljati trajnih uspehov. Za bolj sistematično delo smo ustanovili tri oziroma štiri komisije: dramsko, pevsko-glasbeno, izobraževalno-knjižničarsko in gospodarsko. Komisije pripravljajo zdaj festival, ki sem vam ga že omenil. Pripravljajo pa tudi programe za seminarje in tečaje.

Kako napreduje delo izobraževalne komisije?

Kakor vam je znano, je to delo obsežno. Če pomislite, da ima ta komisija na skrbi sestavo programa Ljudske univerze, ki je odraz prav resnih prosvetnih

naporov, potem veste, da ji ne primanjkuje dela. Seveda si pa Svet želi, da bi Ljudska univerza ne bila le posredovalnica in organizator številnih koristnih tečajev, ampak da bi sama iz sebe, iz svojih potreb ustvarjala programe, zbirala in usposabljal predavateljski kader in s svojimi tehničnimi pripomočki, s filmi, epidiaskopi, magnetofoni itd. pomagala izobraževalnim centrom, zlasti v novih občinah. V ta namen so bile ustanovljene izobraževalne komisije pri občinskih odborih Socialistične zveze. Ljudska univerza je na primer pripravila že tečaje za delavske svete in druge družbene organe, kot so potrošniški sveti, šolski odbori itd. Nekateri teh seminarjev, oziroma tečajev, so že po tovarnah in jih imajo delavci prav radi.

In vključitev kulturnih ustanov v prosvetno delo?

To je važna oblika pošolskega izobraževanja. Naša želja je, da bi poklicna gledališka organizacija gostovala v našem okraju in s tem opravljala svoje kulturno-družbeno poslanstvo. Imamo precejšnje število kar ustrežajočih dvoran. Stopili bomo v stik z ljubljansko Dramo, z Mestnim in Sentsjacobskim gledališčem.

MIK STARE UMETNOSTI

In srečali smo se tudi z indijsko plesno umetnostjo. Daljna dežela, ki pa nam je kljub svoji zemljepisni oddaljenosti, čisto drugemu načinu življenja in mentaliteti le nekeje zelo blizu — blizu po težnji: živeti v miru in graditi si v miru svojo bodočnost. Zato so nam bili indijski gostje še posebno dragi.

Na večeru indijskih plesov in glasbe smo se seznanili z drobnostmi kulture, ki izvira iz tisočletne tradicije kakor kitajska, vendar se pa od nje povsem razlikuje. Skozi stoletja in stoletja se je ohranjevala in očistila ter prav zaradi tega stoji danes pred nami v vsej svoji prvobitnosti.

Ena izmed osnovnih značilnosti indijskega klasičnega plesa je, da je ves prepleten s konvencionalnim govorom kretanj. Sleherna kretnja nekaj pomeni, nekaj pove. Lahko je v gibanju celo telo, lahko pa tudi samo roke, ali prsti rok, ki igrajo pri indijskem plesu še posebno vlogo, ali samo noge, pa tudi samo oči, nos ali ustnice. Vsak tak konvencionalni znak ali kretnja izhaja iz vsakodnevnih stvarnosti. O sistemu teh kretanj obstoje v Indiji najrazličnejše teorije. Tako n. pr. »Natyasastra« prednaša ta jezik kretanj s tako teoretično preciznostjo, kakršne ni v nobenem

plesnem sistemu na svetu. Tako obstoji 13 različnih gibov glave, 36 različnih pogledov, 9 različnih gibov trepalnic, 7 različnih načinov dviganja obrvi. Naravno je, da je še veliko bogatejše število kretanj rok. Tako je neki sistem imel 67 kretanj rok, a obstoje drugi, ki so to število še povečali. Danes je v Indiji mnogo šol indijskega klasičnega plesa, toda vsaka od njih uporablja svoj jezik kretanj.

Z vsem tem smo se tudi mi srečali na našem večeru. Od tod živa mimika obraza, ki se od trenutka do trenutka spreminja, od tuda izredno žive in hitre kretnje čudovito oblikovanih rok, ki pa pravzaprav nikjer ne izvirne od kraja, ker že sredi določene giba v trenutku preidejo v novega. Od tuda izredna razgibanost nog in sploh celega plesalčevega telesa, ki se ne umiri med plesom niti za delček sekunde.

Značilnost indijskega plesa je tudi izredna povezanost z zemljo. Tu ne srečamo nikakega plavanja po zraku, niti ne kakih velikih kretanj nog, niti ne posebnega stremeljenja v višino. Vse je nekako priklenjeno na to zemljo, a kljub tej priklenjenosti razgibanost od največjih možnosti. Spominimo se samo nepozabne plesalke Sitarī Devi v njenem »Pavjem plesu«, ki nam je s svojo čudovito izdelano vibracijo celega telesa, pa zopet samo rok pričarala pave v vsej njihovi ponosni lepoti. Ali spomnimo se iste plesalke s 500 kraguljički okrog nog, ki so pri razgibanosti vsega njenega telesa zavzeleni kot en sam.

Morda nas je na tem večeru motilo samo to, da nismo videli več skupinskih plesov. Indijski klasični ples pozna mnogo plesnih dram in je tudi sam sestavljen del stare indijske drame. Mnogo se pa danes dela tudi na tem, da bi se klasična tehnika indijskega plesa popolnoma zrevolucionirala, da bi tako lahko postala močan instrument za prikazovanje mo-

dernih tem. Tak revolucionar na tem področju je Udaj Sankar. Pod njegovim vplivom je nastala vrsta modernih plesnih dram. Vendar je še ves proces iz starega v novo v razvoju.

Naš večer indijskih plesov in pesmi je bil zanimiv tudi po glasbeni strani. Seznanil nas je s celo vrsto nam nepozanih instrumentov in občudovalci smo njih izredno virtuosno obvladanje.

Nedvomno je bil ta večer za nas zelo zanimiv predvsem zaradi originalnosti — bil je čisto in samo indijski — in pa tudi zaradi visokega nivoja in popolne izdelanosti vsega, kar so nam indijski umetniki prikazali.

Zida Kraigher

Tanasko Milović v Jugoslaviji

V Jugoslavijo je prišel Tanasko Milović, znani ameriški slikar jugoslovanskega porekla, ki je kot deček pred 42 leti zapustil našo deželo. Po trdem delu je dosegel ugled enega najvidnejših slikarjev Amerike, kamor je prišel iz male bergovske vasi Poljane. Milović je profesor na slikarski akademiji Washington Univerzitet v Saint Louisu. Milović je znan kot poseben mojster slikanja na svilo, ki izvira iz otoka Baly pri Javi. Dostoj je imel Milović v Ameriki 30 razstav, tri v Parizu, kjer je nekaj let študiral slikarstvo. Njegove slike vise v več ameriških muzejih. Med svojimi obiskom ob bo Milović ogledal več naših umetniških in kulturnih spomenikov in zbral gradivo o naših srednjoveških freskah, o katerih bo predaval v Ameriki.

Dubrovnik, jeseni 1956
Mednarodni kongres F. I. A. F. — Federation Internationale des Archives du Film — kongres mednarodne zveze kinoteke. Udeleženci: 21 držav, 41 delegatov, članov, opazovalcev, gostov... Države: Francija in območje Nemčije, Brazilija in Kitajci, Švicarji in Poljaki, Avstrijci in Egipčani, Finci in Italijani, Madžari in Izraelci, Portugalski in Japonci, Belgijci in Čehi, Danci in Norvežani, Nizozemci — in tudi mi. Manjkajo zastopniki treh velikih kinotek: ameriške, angleške, sovjetske.

sveta: postarne dame in osiveli gospodje z debelimi naočniki, poklicni kulturni diplomati in permanentni internacionalni snobi, ki sta jim slika ali film očarljivo spalsira.

PO KONGRESU...
kovalet, stalno pripominjala, diskutirala, nekaj hoče. Ne vem še, kaj.

Režiserjev neuspeh

V prizadevanju, da bi napravil nešablonski film s partizansko tematiko, je scenarist in režiser Branko Belan v filmu »Osumljen« zašel v drugo skrajnost in zagrešil že hujsko napako. Zgodbo o ilegalcu, ki je zaradi nesrečnih okoliščin izgubil zaupanje svojih tovarišev, je skonstruiral iz tako malo verjetnih in neutemeljenih motivov, da je marsikje izgubil logično zvezo med dogodki. Fasadno običajno črno-belo orisanih glavnih likov je spretno prebarval, toda izbral je barvo, ki zelo slabo drži, ker se na koncu izkaže, da je komandant pod črno skorjelo le bel in da so malodane vsi beli črni.

Zarko Petan

IZ JAKOPICEVEGA PAVILJONA

Boža Ilić: Žena na oslu

vsak zvitek filma preseka s sekuro, in nato film skot celuloidni trak, prodajo tovarni lakov in acetona. Zato si n. pr. slovenske dame že več let lotijo nohte s »šamletolom«, s slivanom Groznicom in »Mason Lescaut«.

FRANCE BRENK

PRED OSMIM KOLOM ZVEZNE NOGOMETNE LIGE

STARA TEKMEGA V BOJU ZA PRVO MESTO

Danes v Beogradu Crvena zvezda — Hajduk; v Zagrebu: Lokomotiva — Velež. Ostale tekme bodo na sporedu jutri

Ni minil dober teden, pa bo stadion JNA v Beogradu spet zaseden do zadnjega kotička. Tokrat Beograščani ne bodo gledali naših reprezentantov — teh imajo orkone že dovolj — ampak derby jesenskega dela zvezne nogometne lige Crvena zvezda: Hajduk. Po sedmem kolu sta ostala na vrhu ta dva kluba v mrtvem teku s precejšnjim naskokom pred najboljšimi nasledovalci »Vojvodino«, Veležem in Dinamom. Zato ni čudno, da so že sredi tedna prodali 35.000 vstopnic, kar je le nekaj manj kot na tekmi proti CSR.

Samo da ne bi bil gol...

All bo Crveni zvezdi ugodnemu smotnemu dobičku s tekme uspešno pridružiti tudi izkupiček v točkah, ki bi ji pomagal ponoviti uspehe z lanske sezone? To je vprašanje, ki ne zanima le njihove prijatelje, temveč vse, ki zasledujejo tekmovalce v zvezni ligi. Zmagovalec tekme bo bržčas osvojil tudi jesensko prvenstvo.

Spličani, ki so krenili na pot v Beograd že v sredo, pravijo, da se bodo oddolžili za lanski poraz v Splitu (0:3), prvi v zgodovini srečanj Crvena zvezda: Hajduk. Kot argument navajajo, da v letošnjem prvenstvu še niso izgubili tekme, da je njihovo moštvo v polni formi in da po navadi vedno dobro zaigrajo v Beogradu. Razen tega so se deset dni pripravljali prav za ta dvoboj. Njihovo vodstvo je bilo pri tem gotovo v boljšem položaju kot Zvezdino, ker je bilo zaradi reprezentančnih tekem odsotnih manj igralcev kot pri Beograščanih.

Toda tudi Crvena zvezda ima svoje adute. To je najprej domače igrišče. Dalje pa tudi stalni uspehi v zadnjih dveh letih — plod uspešnega dela njihovega trenerja Čirića. Tako ni dvoma, da bo ta tekma zares »valček sezone«. Neodločen rezultat je najverjetnejši. Oba tekmeča bi ostala še vedno izenačena in Hajduk bi obdržal prvo mesto, zaradi neznanja boljšega količnika.

Tekma je na sporedu danes. Istega dne se bosta pomerila še Lokomotiva in Velež v Zagrebu. Po papirnatih možnostih so gostje favoriti, toda tudi Lokomotiva lahko preseneči. Točke so ji potrebne, če nočejo spet zaplavati v vode nevarnih tokov na dnu lestvice.

Ostali spored VIII. kola bo izpolnjen v nedeljo. V Beogradu se bosta spogledala domača tekmeča Radnički in Partizan. Zadnji ima le točko več od svojega nasprotnika, ne pa toliko gotovosti, da uspešneje nadaljuje svoje doslej neuspelo pot v letošnjem prvenstvu. Edina sreča, da je tudi Radnički letos pravo nasprotje lanskemu Lani na vrhu — letos na dnu. Zato bo to tekma, ki je bodo šli Beograščani gledat le zato, da bi zvedeli, kdo bo osvojil točki.

»Zagreb« je letos dobro startal, »Vojvodina« tudi. »Vojvodina« je tretja na lestvici, medtem ko je »Zagreb« sedmi. Oba sta pred štirinajstimi dnevi bogato nagradila svoja nasprotnika z goli. Zato sodi njun dvoboj med zanimivejše tekme tega kola. Dignimo je imel v Sarajevu že od nekdaj težave. Le redkokdaj so se vračali Zagrebčani domov zadovoljni. Slaba forma »Sarajeva« jim bo morda v nedeljo omogočila, da se oddolže za vse nesrečne dni, ki so jih preživeli na stadionu v Koševu. Vendar pa je tudi ranjeni lev pogosto nevaren, tradicija pa se tudi čisto ne menja. V Subotici ima Spartak še eno priložnost, da utrdi svoje mesto v sredini lestvice. Njegov nasprotnik BSK je v letošnjem prvenstvu močno raz-

očaral, saj je zaenkrat neomejen gospodar zadnjega mesta, ki se ga bo tudi po nedelji težko znebil. Tudi dvoboj med Vardarjem in Budućnostjo bo odločil o sredini lestvice. Novinec Vardar pa bo le težko dovolil Titograščanom, da ga položijo na hrbet v Skoplju, saj ni to uspelo niti Partizan v Beogradu.

Brez dvoma — ne glede na napovedi — bo to kolo nadvse zanimivo in borbeno. Nogometaši so se odpočili in pripravili skrbno za nove borbe. Začetna otipavanja so mimo, potrebno je gledati, kako se bo kdo uvrstil na lestvici. Zato je vsaka točka dragocena. Zeleti pa je seveda, da bi razen te borbe silili tudi za lepo igro, ki je letos kar redki gost na naših igriščih.

Uprava

»LJUDSKE PRAVICE«

Ljubljana

Kopitarjeva ulica 2

Poštni predal 42

Ordrežite in nam pošljite

PISMO DVEH SPLITSKIH IGRALCEV ODREDU

ali : grob pojav profesionalizma

Igralca Ninčević in Ivanišević zahtevata za prestop 100.000 din in ...

V pisarno Odreda je prispelo pismo z naslednjo vsebino:

Dragi tovariši,

Želimo živeti v Ljubljani, ker pa smo igrali v NK Split, bi se radi priljivili ob ustreznih pogojih za vaš klub. Vsekakor vas bodo zanimala naša imena: Ninčević (srednji napadalec) in Ivanišević (desna zveza). Če je potrebno igrava tudi na ostalih mestih v napadu. O najini vrednosti, kakor tudi o najinem odhodu iz NK Split ali o čemurkoli, kar bi vas lahko zanimalo, lahko izveste od trenerja Luke Kaliterne. Naši pogoj so:

Za prestop zahtevamo vsoto 100.000 dinarjev, nadalje opremljeno sobo za dve osebi in službo. Po poklicu sva električar in kovinostrujar.

Prejmite tovariške pozdrave od Braca, Sime

To kratko, toda v jedrnatih besedah, z neveščo roko napisano pismo, je vodstvo Odreda poslalo nogometni zvezi Hrvatske — Komisiji za to čisto (zakaj) ne tudi slovenski zvezi in slovenskemu tisku? Ta forum vsak dan sprejme obilico pism z raznimi pritožbami, predlogi itd., seveda pa je to pismo vzbudilo večje zanimanje kot vsa ostala. Vodstvo

Danes ...

Drevi ob 19.30 bo na igrišču »Ljubljana« v Šiški prvenstvena tekma zvezne košarkarske lige med zagrebškim Montanžanom in domačo Ljubljano.

Ob 14 se bo začela regata Ljubljanskega brodarškega društva na Zbiljskem jezeru. Regata bo nadaljevala jutri ob 10 in 13. Prireditev je ob 10-letnici Ljudske tehnike. Razen članov prireditelja so prijavljeni tudi tekmovalci iz Maribora, Kopra, Izole in Pirana.

... in jutri v Ljubljani

Ljubljanska nogometna liga bosta to nedeljo igrala v gosteh. Odred je odpotoval v Split, Ljubljana pa v Pulo. Tako bo na sporedu v Ljubljani samo nogometna tekma ljubljansko-primoreške lige med Krimom in Branikom iz Solkana. Tekma bo ob 10.30 na igrišču Krma na Rakovniku. Predtekma bo ob 9.30.

Popoldne bo na stadionu ob Titovi cesti lombola športnega društva Odred. Tablice so v prodaji po 50 din.

Ob 19 bo na igrišču Olimpije prvenstvena tekma zvezne košarkarske lige med zagrebško Lokomotivo in domačo Olimpijo. Predtekma ob 18, in sicer ženskih vrat obeh ligasev. Skratka: skromen spored in bodo vsakakor prišli na račun — ljubitelji košarke.

Odreda je seveda od omenjenega foruma I. cone lige zahtevalo, da uvede postopek v zvezi s tem grobnim pojavom profesionalizma.

Disciplinsko sodišče I. cone je začelo takoj z delom. Najprej je poslalo dopis splitski nogometni podzvezi in zahtevalo, naj le-ta zašili omenjena igralca, razen tega pa naj tudi pozve za mnenje Luke Kaliterne. Le-ta naj bi, kot je rečeno v Odredovem pismu, »potrdil vse, kar bi lahko zanimalo kluba, v zadevi Ninčevića in Janiševića.

Ne moremo pa mimo nelogičnosti, ki je v tem, da bi trener kluba pošiljal svoje igralce v drug klub in da bi, če bi bilo treba, študi pohvalili njihovo delo in njihove vrline. Res zanimivo bo, kaj bo odgovorili Kaliterne.

Ninčević in Janišević seveda nista prejela odgovora Odreda. Zato sta se najbrž »spremislila«, saj Ninčević redno igra v ligških tekmah »Splita«, o Janiševiću pa ni ne duha ne sluha. Morda je že nekje, kjer se ga »razumeli«, ali pa je rezervna. Nogometna zveza Hrvatske zahteva preiskavo o tem, ali nista morda oba igralca za svoj obstanek v Splitu dobila denar.

Upamo, da preiskava ne bo dolgo trajala in da bi disciplinsko sodišče izreklo primerno kazen.

HOKEJ NA TRAVI V SENOVEM

Jutri: Hrvatska — Slovenija

V nedeljo 7. oktobra bo v Senovem tradicionalno srečanje moških reprezentanc Hrvatske in Slovenije v hokeju na travi. To srečanje bo nedvomno prispevalo svoj delež k razvoju in propagandi pri nas še vse premalo popularne športne panoge.

VELIK USPEH MLADIH JUGOSLOVANSKIH PADALCEV

Svetovni rekord

Pet hrvatskih padalcev mladincev je na II. zveznem tekmovalstvu v Vrhu, 1. oktobra doseglo v skoku na cilj z višine 1000 m rezultat, ki je boljši od obstoječega svetovnega rekorda. Le-tega je dosegla na nedavnem svetovnem prvenstvu v padalstvu češko-slovaška ekipa — 27,99 m od cilja. Hrvatska mladinska ekipa, ki je o njej beseda, pa je kot skupina dosegla rezultat 15,98 metrov od cilja.

Imena teh mladincev so: Josip Selebač, Slavko Podunajec, Vladimir Kukavica (vsi Borovoj, Stjepan Lukić (Osijek) in Franjo Stipković iz Zagreba. Ko so z višine 1000 m skočili z Junkersa, je nekaj minut pozneje sodniška komisija ugotovila izredne rezultate: Selebač 2 m blizu cilja, Lukić 19 m, Podunajec 23,1 m, Kukavica 13, Stipković 22,8 m. Povprečni rezultat je 15,98 m od cilja.

Brzovjavke

● LAUSANNE, 5. oktobra (AFP) — Na seji mednarodnega olimpijskega komiteja so sklenili, da Portorico ne bo mogel nastopiti v Melbourneu. Prav tako ne argentinski veslači. Spremenili so tudi tekst olimpijske prisige, ki je v njej izpuščena obveza, da bo športnik ostal amater tudi v bodoče.

● NEW YORK, 5. oktobra (AP) — Ameriški atlet Conolly je dosegel nov svetovni rekord v metu kladiva, ki ga je zalucal 66,71 m daleč. Dosedanji svetovni rekord je imel Rus Krivososov — 66,38 m, ki ga je dosegel 8. julija letos.

● BUKARESTA, 5. oktobra (TASS). Sovjetski strellec Edmar je dosegel v streljanju z vojaško puško iz vseh treh položajev na 300 m 114 krogov, kar je bolje od svetovnega rekorda, ki ga ima njegov rojak Bogdanov.

● HELSINKI, 5. oktobra (AP). — Finsko bo na olimpijskih igrah v Melbourneu zastopalo 63 tekmovalcev. V njihovem spremstvu bo 16 funkcionarjev, trenerjev in zdravnikov.

● VARSAVA, 5. oktobra (Reuter). — Brazilsko nogometno moštvo Bello Horizonte je igralo z B reprezentanco Poljske neodločeno 2:2 (1:2).

● DUBLIN, 5. oktobra (Reuter). — Nogometna reprezentanca Irske je v Dublinu premagala reprezentanco Danske 2:1 (2:0). To je bila prva kvalifikacijska tekma za svetovno nogometno prvenstvo, ki bo leta 1958 na Svedskem.

● MADRID, 5. oktobra (AFP). — Španski olimpijski komite je sklenil, da bo na olimpijske igre poslal samo štiri tekmovalce, in sicer atletka Galazeta, telovadca Argana, plavalca Granadosa in strelca ...

Šport po svetu

Američani zmagali tudi v Pragi

Ameriški košarkarski prvak Buchanan's Bakers je zmagal tudi v Pragi nad tamkajšnjo košarkarsko reprezentanco. Pred 15.000 gledalci so prekosili svoje nasprotnike s 85:67. Za Čeha je nastopilo nekaj državnih reprezentantov kot Škerik, Baumruk in Tetiva. Američanci so bili tehnično boljše pripravljene, boljši taktiki in popolnejši atleti.

Prepovedano dajati izjave!

Italijanska nogometna zveza je prepovedala igralcem nogometnih klubov dajati izjave po nogometnih tekмах. Kršitelje te odredbe bodo kaznovali z denarnimi globami in s prepovedjo igranja. Prepoved zadeva je kritične izjave proti nogometnim funkcionarjem, sodnikom in nasprotnim igralcem. Zveza hoče tako napraviti konec bolj ali manj žolnega obdelovanja, s katerim so hoteli nekateri igralci opravičiti slabo igro.

Srebrna poroka

V angleško nogometno reprezentanco, ki bo danes nastopila proti Irski, so sestavljali ponovno poklicani veterana angleške nogometa, Stanleya Matthews. Znano je, da je ta nogometaš pred kratkim slavil srebrno poroko z nogometom.

USPEH ODPRAVE SLOVENSKE ALPINISTOV

V DOLOMITSKIH STENAH

V septembru je odšla skupina slovenskih alpinistov v italijanske Dolomite. Odpravo je organiziral alpinistični odsek Jesenice in k svoji petčlanski ekipi povabil še Celjana Debeljaka, ki je tako že tretjič vstopal v ostenja dolomitskih zidov. Odšli so prek Trsta, Calalza in Cortine v skupino Treh Cij z najlepšimi načrti in dobro pripravljene. Zadnje in odločilno besedo pri tem pa je izreklo slabo vreme. Dolomiti — želja in hrepenenje

vsakega, ki v alpinističnem svetu nekaj pomeni, visoka šola alpinizma in svet, kjer se v previsnih, do nedavna deviških stenah, poraja magična VII. stopnja in kjer alpinizem prehaja v skrajnost — v akrobatsko areno, cirkus in tekmovalstvo. Vse to je, k sreči, za nas še tuje. Plezamo, kar in kolikor zmoredno, ne glede na rekordne čase, ki so jih »veverice«, razni guidi in nemške špice stisnile na minute, ne v tretji in četrti, temveč v šesti stopnji. Kakšni so ljudje, njih tehnika in naposled

estetski izid vzpona, če naveza preleti skrajno težki Rumeni raz Male Cine v dveh in pol urah, v istem času severni raz Male Cine, najtežjo smer v tej skupini in v treh urah 700 metrov navpičnega zidu Velike Cine ter si Gedina in Abram iz Cortine privoščita tri sestice v enem dnevu.

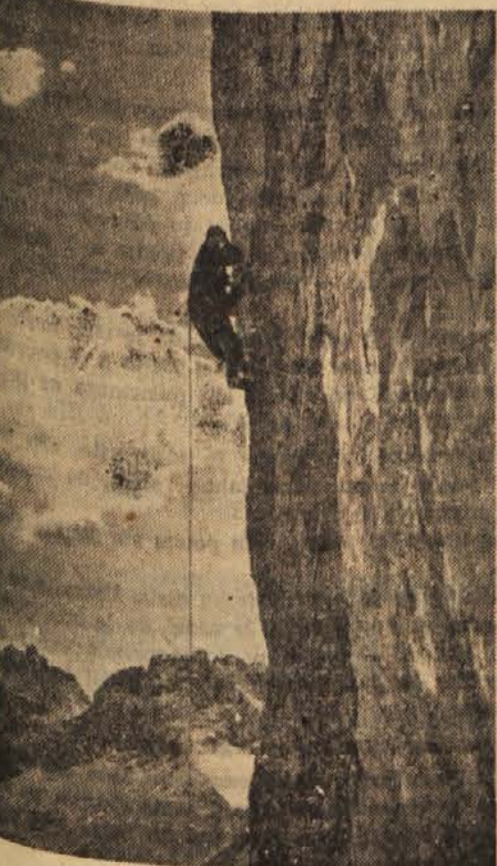
Zal so naše naveze z izjemo Fajdigove in Mahkote prispele pod ta ostenja odločno prepozno. V izstopnem ozkem hodniku Zahodne Cine je že blestel led in prišel slap vode prek rumenih streh severne stene. Kljub mrazu in vsakodnevni megli pa niso odšli brez izkupička. V pičlih šestih dneh je vsaka naveza preplezala pet oziroma šest smeri od IV. do VI. težavnostne stopnje.

Preplezane so bile naslednje smeri: Južna stena Velike Cine — III. (dr. Robič, Butinar); vzhodna stena Male Cine s sedla P. Fride — V. (Krušič, Debeljak, Ferjan, Zupan); vzhodna stena Velike Cine po smeri Langl — Drexel — IV. in V. (Krušič, Debeljak, Ferjan, Zupan); zahodni stebel M. Paterno — V. (Debejak, dr. Robič); Preussirss v vzhodni steni Picolissime — V. (Krušič, Butinar, Zupan, Ferjan); jugozahodni stebel Velike Cine — VI. (Krušič, Debeljak); južna stena Zahodne Cine (Zupan, Ferjan, dr. Robič, Butinar).

Ob slabem vremenu in jutranjem mrazu so bili plezalci prisiljeni izbirati sončne strani in krajše stene, ki pa po težavah ne zaostajajo za severnimi. Značilno je, da slovita severna stena Zahodne Cine letos ni imela nobene ponovitve. Vzrok je verjetno v tem, ker so »veverice« prejšnjo jesen počistile iz smeri vse kline, da smer ostane klasična, dostop-

Mladi padalci takoj po skoku iz letala. Se nekoliko trenutkov in bele kupole se bodo odprle ter varno nosile junake neba k zemlji

Prva dolžina v severni steni Velike Cine — VI. težavnostna stopnja

VSEM PREBIVALCEM OBČINE LENART V SLOVENSKIH GORICAH

čestitajo za njihov občinski praznik 6. oktober in jim želijo še mnogo uspeha pri graditvi socializma

Občinski ljudski odbor *

Občinski komite ZKS * Občinski odbor SZDL * Občinski odbor ZB

in delovni kolektivi podjetij:

Tovarne usnja, Kmetijske zadruge, Dimnikarskega podjetja, Ključavničarstva, Mesnice, Pekarne, Kmetijskega gospodarstva, Zadružne gostilne, Veterinarske ambulante

RADIO LJUBLJANA

Sobota, 6. oktobra 1956
7.00-7.00 Dobro jutro, dragi poslušalci (peter glasbeni spored) — 7.10-7.15 Obvestila in reklame — 7.15-7.25 Zabavni zvoki — vmes ob 7.20-7.25 Naš jedilnik — 8.00 Zaključek oddaje — 11.00 Melodije za razvedrilo — 11.15 Dober dan, otroci! 11.30 Lahek spored in Malovrtnov trio — 12.00 Opoldanski koncert — 12.30 Kmetijski nasveti — 12.40 Zabavna glasba — 13.15 Domači napisi — 13.30 Naši operni solisti vam priporočajo — 13.35 Zanimivosti iz znanosti in tehnike — 14.35 Zeleni ste — poslušalci! — 15.15 Zabavna glasba, vmes glasbene usanke — 17.10 Kaj bo prišlo v svet! Sibirija spreminja obličje — 17.15 Egon Kuneja — 18.30 Jezikovni pogovori — 18.45 Igra Ljubljane — 19.00 Radijski dnevnik — 19.30 Zabavna glasba, vmes reklame — 20.00 Veselo v nedeljo — 20.45 Radio-variete (prenos iz Zagreba) 22.15-23.00 Oddaja za naše izselence — na val 327,1 m — 23.15-23.00 UKV program.

IZ DOMZLA

Ameriški film: »Tarzanova jeza«. Predstavi ob 18 in 20. Obiskovalce proumo, da si nabavijo vstopnice pravčasno, ker med tednikom ni vstopa v dvorano.

VESTI IZ KRANJA

»STORICER: Jugosl. film: »Ne obrčaj se, sin«. Predstava ob 18, 18 in 20. Ob 21: Ameriški film: »Čudežni otroci«. Predstava ob 18.30. »SVOBODA: Ameriški film: »Letela vraga«. Predstavi ob 18 in 20.

Z BLEDA

Ameriški barvni film: »Dekle z nepeljškimi ušmi« (Flame and the Fire). V glavni vlogi Lana Turner, Pier Angeli, Carlo Thompson, Bonar Colleano. Predstava ob 20.

Z JESENIC IN OKOLICE

Zdravniško dejavno službo ima dr. Stanka Rosenstein. Javniška pot Brivka dejavno službo ima v nedeljo, 7. oktobra, Marija Božar, brivski salon, Prešernova cesta.

KINO

»RADIO: Premiera ameriškega barvnega filma: »Južno od Sahare«. Predstavi ob 18 in 20. »PLAVZ: Francosko-nemški film: »Gigan barons«. Predstavi ob 18 in 20. V glavni vlogi Georges Gustary in Paul Hörbiger.

»Kino: Cepič Hilda, kuh. pomočnica z Jesenic — dečka: Kvas Ivana, serv. pomočnica z Jesenic — dečko: Hutler Teodora, furjan Ivanka, gospodinja iz Koritnice — vzgojiteljica z Bleda — dečka: Jamrovič Anica, delavka iz Podhorna — dečka: Svetina Milena, tovar. delavka iz Zasipa — dečka: »Poročili so se: Varl Ivan, učitelj gospodinjstva pomočnica. Umrla so: Mirt Jakob, osebni upokojenec, star 90 let, Jesenice, Staneta in Jese Danica, novorojenček, Spodnja Dobrava 8.

VESTI IZ TRBOVELJ

»SVOBODA-TRBOVLJE II.: Ameriški barvni glasbeni film: »Roberta«.

IZ ROGAŠKE SLATINE

Ameriški barvni film: »Karneval v Texasu«. Predstavi ob 16 in 19.

IZ MURSKÉ SOBOTE

»FARR: Nemški barvni film: »La Paloma«.

Vesti iz Maribora

DEŽURNA LEKARNA

Sobota, dne 6. oktobra: lekarna »Studenti«, Gorkega ulica 18. Nedelja, dne 7. oktobra: lekarna »Center«, Gosposka ulica 12.

KINO

PARTIZAN: Ameriški barvni film: »Rapsodija«. UDARNIK: Ameriški film: »Klic divjine«.

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE

Sobota, 6. oktobra ob 19.30: Shakespeare: »Ukročena trgoglavka«. Premiera. Izven in za premierski abonma. Nedelja, 7. oktobra ob 18: Patrick: »Vroč kri«. Red U in izven. Umetniška galerija. Razstava risb, akvarelov in plastike Gabrijela Kolbiča. Razstava je odprta dnevno od 9-17 do 14. oktobra.

Poročili so se: Anton Vinšek, 23 let, vodovodni inštalater, in Lenka Blagojevič, 23 let, predica; Anton Grmek, 67 let, osebni upokojenec, in Kunigunda Ogrizek, 65 let, gospodinja; Milic Karl Heinz, 33 let, rudar, in Angela Simonič, 34 let, delavka; Mirko Podgoršek, 23 let, strojni ključavničar, in Ana Piki, 24 let, navijačnica; Franc Gomilšek, 28 let, livar, in Jožeta Sinko, 28 let, knjigovodkinja; Franc Skvorc, 24 let, strojni ključavničar, in Klara Kos, 26 let, delavka; Rihard Košar, 28 let, tehnični risar, in Viktorija Praks, 23 let, frizerka; Eračič Francišek, 23 let, študent ekonomije, in Ana Volavsek, 23 let, absolutna filozofinja; Franc Gregrič, 24 let, elektromehaničar, in Sonja Purger, 22 let, žerjavovodkinja. Rodile so: Stefanija Marko, 27 let, nameščenka — Bojana; Sonja Jurca, nameščenka — Bojana; Sonja Jurca, nameščenka — Bojana; Sonja Jurca, nameščenka — Bojana.

CELJSKE VESTI

Sobota, 6. oktobra ob 20: Potrč-Grün: »Zlodi«. Zaključena predstava za Cinkarno. Nedelja, 7. oktobra ob 14: A. P. Čehov: »Stare ruske šale«. Gostovanje v Topolščici.

KINO

»UNION: Ameriški film: »Marija Walewska«. Predstavi ob 18 in 20. »METROPOL: Angleski film: »Zena na ladji«. Predstavi ob 18 in 20.

IZ PTUJA

OKRAJNO GLEDALIŠČE PTUJ Sobota, 6. oktobra ob 20: Linhart: »Matiček se ženil«. Gostovanje v Majšperku.

DROBNI OGLASI

AVTOPLAŠČE in zračnice vseh dimenzij, kolesne plašče, obutev iz gumija, termoforje itd. vam najhitreje popravil vulkanizerska delavnica »Vulkan«, Ljubljana, Zaloška cesta 20. Po vzorih izdelata tudi razna gumijasta tesnila in vložke. UCNA MOC za strojepisni pouk dobi zaposlitev. Pogoj: dovršena popolna srednja ali njej enakovredna šola z maturno, obvladanje strojepisja in prakse v poučevanju. Ponudbe s podatki pošljite takoj v upravo LP pod »Dobro predavatelj strojepisja«. SOFERJA - MEHANIKA za tovrni avto »Flat« tipa 626 sprejme takoj v službo Splošno gradbeno podjetje »Sava« na Jesenicah. — Nudimo samsko stanovanje, plača po tarifnem pravilniku. Nastop službe s 1. novembrom 1956. J 148 AVTO »WANDERER« lepa limuzina, v odličnem stanju, z rezervnim motorjem — napredaj. Snajder, Maribor, Partizanska 32. M 294 P ADMINISTRATORKO - STENODAK TILOGRAFINJO potrebuje Gospodarska poslovna zveza, Ljubljana. Pogoj: dovršena ekonomska šola z najmanj petletno prakso. Plača po dogovoru. Nastop službe takoj. Pisemne ponudbe z navedbo dosedanjih zaposlitev pošljite najkasneje do 15. oktobra na naslov: Gospodarska poslovna zveza, Ljubljana, Aškerčeva 3. 3784

Remontno podjetje Divača
Telefon št. 1
proda kamion, »Mercedes« 4 t. generalno popravljeno
Interesenti naj se javijo telefonsko ali pisмено na upravo podjetja. 3785

Na osnovi čl. 26 tarifnega pravilnika »BREST« tovarne pohištva in lesne galanterije Cerknica pozivamo vse delavce in uslužbence, ki so prekinili službeno razmerje v letu 1955, da dvignejo delež dobička. — Zahtevki delavcev in uslužbencev zapadejo v roku treh mesecev po objavi tega poziva. 3786

Tovarna električnih žarnic

ZAGREB • FOLNEGOVIČEVA 10
IZDELUJE:
• fluorescenčne cevi in starterje
• normalne in specialne žarnice za jaki in šibki tok
Prijave za sklepanje pogodb za leto 1957 sprejemamo do 30. oktobra 1956. — V prijavih podajte podrobne specifikacije in to samo za količine stvarnih potreb za področje, ki ga prijavitelj oskrbuje.
Na zahtevo pošljemo katalog »TEŽ«.
106

Oglašujte v »Ljudski pravici!«

Tovarna poljedelskih strojev v Mariboru
kupi ali sprejme kot prenos osnovnih sredstev
montažno barako
za skladišče v izmeri približno 300 m²
Ponudbe pošljite na zgornji naslov v roku enega meseca.
M 303

»KOSTROJ«

TOVARNA
USNJARSKIH IN ČEVLJARSKIH STROJEV
SLOVENSKE KONJICE
razpisuje delovno mesto za
šefa računovodstva
Pogoji: srednja šola ali ustrežajoča strokovna šola z najmanj 5-letno prakso kot samostojni računovodja v industrijskem podjetju. Prednost imajo s prakso v strojni ali kovinsko-predelovalni industriji.
Plača po tarifnem pravilniku. — Družinsko stanovanje zagotovljeno.
Ponudbe pošljite na upravo podjetja hkrati z opisom dosedanje službe.
Nastop službe takoj. 3789

Tovarna »AERO« Celje sprejme v službo inženirja kemije dva kemo-tehnika
Nastop službe takoj.
Obenem razpisuje ŠTIPENDIJO za študij kemije na tehniški fakulteti
Prošnje pošljite do 15. oktobra 1956. C 241

RAZPIS
SVET ZA ŠOLSTVO LR SLOVENIJE
razpisuje mesto inšpektorja za obvezne šole
Prosilci za to mesto morajo imeti najmanj 10-letno učiteljsko prakso. Prednost imajo tisti, ki se udeležujejo v pedagoškem tisku in ki imajo nekaj let inšpektorske prakse za osnovne šole. Reflektanti naj vložijo prošnje s potekom službovanja in kratkim življenjepisom najkasneje do 1. novembra 1956 pri Svetu za šolstvo LR Slovenije, Ljubljana, Zupančičeva 3. 3798

Od 10. oktobra „MLADOST“

NOVI TEDENSKI JUGOSLOVANSKI ČASOPIS
IZIDE VSAKO SREDO na 16 straneh velikega obsega
List izdaja in tiska Casopisno-založniško podjetje »Ljudska pravica«, Ljubljana, Kopitarjeva ulica 6, telefon 39-181 — Notranjepolična - gospodarska rubrika Tomšičeva 1/III, telefon 20-507 — Kulturna rubrika Nazorjeva ulica 10/II, telefon 21-887 — Uprava: Kopitarjeva ulica 2, telefon 39-181 — Telefon za naročnike in oglase 31-030 — Telefon poslovalnice na Titovi cesti 22-322 — Mesečna naročnina 250 din, za tujino 500 din — Tekoči račun 80-KB-6-2-1303 — Poštni predal 42 — Poština plačana v gotovini — Rokopisi se ne vračajo

SUEŠKI PILOTI

Ponekod je plovna pot globoka samo 11 m

Okoli 160 km dolgi Sueški prekop je razdeljen na dvoje odsekov, na katerih dela skupno 205 pilotov. V najboljšem primeru traja vožnja po prekopu petnajst, po navadi pa osemnajst ur. Prvi odsek sega od Port Saida do Ismailije, drugi pa od ondod do Port Tewfika, pristaniščne četrti

mesta Suez. Osrednja postaja za pilote — dnevno jih potrebujejo osemdeset skupno za obe smeri — je v Ismailiji.

Zanimivo je, da sueška družba v minulih desetih letih ni več dosegla potrebnega števila pilotov (250), čeprav veljajo ti strokovnjaki s prejemki 300 do 800 egiptovskih funtov za najbolj plačane pomorščake v svetovnem merilu. Dovolj pilotov niso mogli dobiti predvsem zato, ker je plova po prekopu zaradi pogosto menjajočih se plitvin kaj tvegana reč.

Letni promet po Sueškem prekopu je znašal lani 110 milijonov ton, ki jih je prepeljalo skupno 14.700 ladij. Čeprav so prekop, odkar obstoji, že dvakrat poglo-

bili in razširili, je za današnje razmere v svetovnem pomorskem prometu že preozek in preplitek. Ves promet se odvija v »gosjem redu«. Zaporedje voženj v to ali ono smer ureja trinajst signalnih postaj na afriški obali, delo pa zahteva od pilotov dobro poznavanje podvodnih razmer in tudi dobre živce. Graditev vzporednega prekopa — načrte so pripravili že pred desetletji — bi stala milijarde.

Pravi prekop je dolg pravzaprav le dobrih 66 km, ker so vmes jezera. Najmanjša globina znaša enajst metrov. Po zakonu iz leta 1936 smejo pluti po prekopu vse tiste oceanske ladje, ki se ugrezajo v vodo do 10,36 m, tako da je na najbolj plitkih mestih med ladijskim dnom in koritom dobrega pol metra debela vodna plast. To je nevarno zlasti takrat, kadar se srečajo ladje v ozkem delu prekopa.

Širina prekopa na vodni gladini je odvisna od naklonskega kota obalnih nasipov. Giblje se med 90 in 120 m, plovno korito pa meri na najožjem mestu samo 45 m. Na krivuljah znaša najmanjša širina 55 m, skupno pa je ovinkov enajst kilometrov; tam morajo piloti krmariti ladje še posebno previdno in počasi. Pri ladjah z več vijaki nenehno pretili nevarnost, da bo stranski vijak zadel v podvodno šipino. Razen puščavskih vetrov torej tudi vijaki večkrat napravijo nevarne sipite, na katere lahko nasede kakšna posebno težka ladja.

Po eni strani je dobro, da ni med Sredozemljem in Rdečim

morjem višinske razlike in torej niso potrebne zapornice, nerodnost pa je v tem, da morajo prekopno dno nenehno poglabljati, ker ni mogoče poljubno zviševati vodne gladine.

Ce odpovedo krmarske naprave, se ladja kaj lahko zagodzi med sipine in povzroči zastoj vsega prometa. Pred dvema letoma krmila na ladji »World Peace« niso delovala na najbolj nevarnem mestu, cisternska ladja se je zarila v afriški breg prekopa. Promet je bil prekinjen več dni, na obeh straneh pa so čakale ladje v 40 km dolgih repih.

V višini 2074 m na enem izmed zahodnih vrhov Huašanskih planin v kitajski pokrajini Tensi deluje že nekaj let vremenska opazovalnica, ki je v njej nastanjenih deset strokovnjakov. V viharnih dneh so vetrovi na vrhu tako močni, da vremenarji sploh ne morejo iz poslopja

Kot petnajstletno dekle je začela sedanja francoska filmska igralka Brigitte Bardot pred sedmimi leti kot fotografski model. Ta »kombinacija Marilyn Monroe in Audrey Hepburn« je posnela do sedaj 16 filmov, vmes pa je igralka poskrbela tudi za reklamo raznih podjetij. Slika jo kaže v novem dežnem plašču in klobuku nekega francoskega podjetja, ki izdeluje površnike iz plastične snovi

Ali so plešči pametnejši?

Znan pregovor »Dolgi lasje, kratka pamet«, drugod pa so ga spreminili tako, da pravijo »nemurni lasje beže s pametne glave«. Podobne prepovedi v spremenjenih oblikah, toda z istim pomenom je mogoče najti pri skorajda vseh narodih. Te prepovedi naj bi zadnje čase potrdirila tudi znanost, če lahko verjamemo angleškemu zdravniku dr. Wartonu Youngu, ki zatrjuje, da je ugotovil vzrok plešavosti. Zdravnik namreč domneva, da »lasje izpadajo, ker možganska snov raste, prav tako pa postaja tudi lobanja večja in je zaradi tega čedalje manj podkožne masti pa tudi obtok krvi peša«.

Sueški prekop in turizem

Egiptovska vlada namerava organizirati za potnike, ki se vozijo z ladjami skozi Sueški prekop, posebno hitro in ceneno turistično službo. Potniki se bodo lahko vkrkali bodisi v Suez, bodisi v Port Saidu in bodo v dveh urah obiskali Kairo. Od ondod se bodo odpeljali k piramidam ali pa si ogledali velike mošeje ter muzej faraonov in arabske umetnosti.

Kosilo bodo tem turistom v naglici pripravili na krovu plavajoče restavracije na Nilu, zatem pa bodo nadaljevali vožnjo na turistični ladji proti drugemu koncu prekopa. Uvedli bodo tudi posebne vlake, ki bodo prevažali turiste od Kaira do končnega pri-

stanišča na Sueškem prekopu. Plovba po Sueškem prekopu traja vsaj petnajst ur, razen tega morajo ladje čakati še nekaj ur v Suezu in Port Saidu, da se zbere konvoj. Potniki na ladjah, ki bodo plule skozi Sueški prekop, bodo potemtakem lahko dobro izkoristili čas prehoda skozi prekop in si ogledali znamenite starine v dolini reke Nila.

Londončani so si kot posebni ljubitelji živali pred kratkim privoščili tudi pasji karneval. Naš levi posnetek kaže pasje »veličanstvo«, na desnem pa je »dekle iz ljudstva«

Smrt na cestah

V povojnih letih se je v vseh deželah večkratno zvišalo število avtomobilov in drugih motornih vozil, zato pa so tudi močno narastle prometne nesreče. V Franciji umre ob delavnikih na cestah vsaj 20 ljudi, ob nedeljah pa 30. Žrtve prometnih nesreč so tako številne, da vlada pripravlja ukrepe, kakor so na primer redni zdravniški pregledi šoferjev, kontrole šoferskih izkaznic in začasnih odvzemi avtomobilov tistim voznikom, ki kršijo predpise.

V Italiji pričakujejo, da bo letošnje leto rekordno glede žrtv prometnih nesreč. Po mnenju italijanskih oblasti bodo k temu prispevali mnogi turisti, ki preplavljajo italijanske ceste. V Italiji za zdaj še ne omejujejo hitrosti voženj z motorji in mopedi, čeprav je tam teh vozil več kot avtomobilov.

V Zahodni Nemčiji je julija letos umrlo vsak dan na cestah povprečno 43 ljudi, to je za 7% več kot lani. Čeprav leži na Daljnem vzhodu, tekmuje znano malajsko mesto, Singapur z londonskim središčem v prometu in prometnih nesrečah. Samo v prvem tednu septembra je bilo v tem mestu 313 prometnih nesreč.

V prvih osmih mesecih letošnjega leta se je na Japonskem smrtno ponesrečilo 3000 ljudi, ranjenih pa je bilo 44.000. Predstavniki japonske prometne policije je izjavil, da so teh nesreč krivci predvsem slabe ceste, pa tudi predvsem navade japonskih taksijev. Tam velja načelo, da tujca prepeljejo do cilja čim hitreje, toda po najdaljši možni poti.

Čigavo je vseмирje

Na mednarodnem kongresu za interplanetarni promet, ki je bil pred nekaj dnevi v Rimu, je vse navzoče delegate presenetil italijanski profesor Antonio Ambrozini, član Mednarodnega inštituta za zrakoplovno pravo, s svojim načrtom, da bi celotno vseмирje razdelili na tri dele, s čimer bi že zdaj, se pravi vnaprej, onemogočili morebitne bodoče nesporazume glede lastništva v vsemirju!

Prvo področje — prostor, ki leži neposredno okoli zemlje — bi moral biti po Ambrozijevem predlogu nacionalen in pod suverenostjo tistih držav, ki ležijo pod njim. Toda umetni sateliti bi smeli neovirano krožiti v tem prostoru ne glede na »lastnike« pod seboj.

Tudi drugo področje, ki bi obsegalo Mesec in planete sončnega sistema, bi bilo po tem predlogu mednarodno. Sele na tretjem področju, ki bi se raztezalo naprej v vsemirje, in sicer izven našega sončnega sistema, bi po tem predlogu, oziroma načrtu mogle uveljaviti lastniške pravice tiste države, katerih državljani bi najprej prispeli tja. Vse-

mirje je tako velikansko, je izjavil profesor Ambrozini, da je v njem dovolj prostora za vse.

Drobne ZANIMIVOSTI

NEVARNE »VEVERICE«
Zahodnonemška policija je ujela 20 mladcev, ki so pripadali tako imenovani »stolpi veterice«. Ta tatinska družina je imela 60 članov in je zadnje čase ukradla že več avtomobilov in oropala mnogo javnih avtomobilov. Koli so vsi iz dobro situirani družini, so opremljeni z motorji in vespami. Voditelji tolppe so nosili fantastične uniforme, ki so bile okrašene z nacističnimi značkami zimске pomoči.

IZPUŠNI PLINI
Pet prometnih policistov, ki so opravljali službo na trgu pred dunajsko Opero, so morali odpeljati v bolnišnico. Izkazalo se je, da so jih razstrupili avtomobilski izpušni plini. Promet na Opernem trgu — to je najbolj prometno dunajsko križišče — je bil v dnevi jesenskega čele-sejma nenavadno močan. Čeprav se prometni strazniki menjavajo vsake tri ure, so se pri nekaterih policistih pojavile posledice vdihavanja benzijskih hlapih iz izpušnih plinov, ki so posebej nevarni, kadar ne pihajo vetera.

NEMCI IN UNIFORME
Inštitut za raziskovanje javnega mnenja v Zahodni Nemčiji je organiziral anketo, ki bi naj ugotovila, kako povprečni Nemec gleda na uniforme. Rezultati so naslednji: 73% državljanov odklanja uniforme, ki se jih ne radi spominjajo (lansko leto je bil ob podobni anketi odstotek nekoliko nižji), 22% ljudi bil uniforme, posebno oficirske, 5% pa jih je izjavilo, da jim je popolnoma vseeno, ali kdo nosi uniformo ali ne.

ŽEPNI VENTILATOR
Neki japonski inženir je konstruiral »žepnic ventilator«, ki ima zložljive lopatice, tako ali ga je mogoče nositi v torbici ali žepu. Ventilator goni navadna baterija. Na Japonskem uporabljajo, kot je znano, mnogo palčjač; izdelovanje teh palčjač zahteva obilo truda in okrasa. Moderne Japonske pa se bodo radaj tudi mehanizirale v tem pogledu.

PLAHI DOLGIN
V manjši japonski vasi so pred dnevi našli mladenčca, ki je izgubil pred šestimi leti in so ga že proglasili za mrtvega. Fant se je skrčil pred svetom, ker so se tovarši in znanci norčevali iz njegove neuvadnega velikosti. Mladenec je visok 215 centimetrov, medtem ko merijo njegovi vrstniki povprečno samo 161 cm. Ko mu je bilo 14 let, so ga za sotočici bridko izposodili za ceradi te snapake. Čeprav je bil fizično mnogo močnejši, ni bil dovolj močan, da bi se uprl s silo »bratni svoje častit«, temveč je pobegnil v samoto.

VITAMIN ZA KONCENTRACIJO

Na zdravniškem kongresu, ki je bil pred kratkim v zahodnonemškem mestu Karlsruhe, so prebrali tudi referat, ki zatrjuje, da lahko velike doze vitamina A manjšajo nevarnost čedalje večjega števila prometnih nesreč. Svojo tezo avtorji referata podkrepjujejo z ugotovitvijo, da pri nezanesljivih šoferjih vitamin A veča njihovo sposobnost za koncentracijo. Strokovnjaki inštituta za prometno psihologijo izjavljajo, da okoli tri četrt vsah prometnih nesreč povzročijo ljudje, ki se ne morejo dovolj koncentrirati. Znanstveniki so preizkusili to svojo »vitaminsko« teorijo na 125 šoferjih, ki sodijo v to kategorijo.

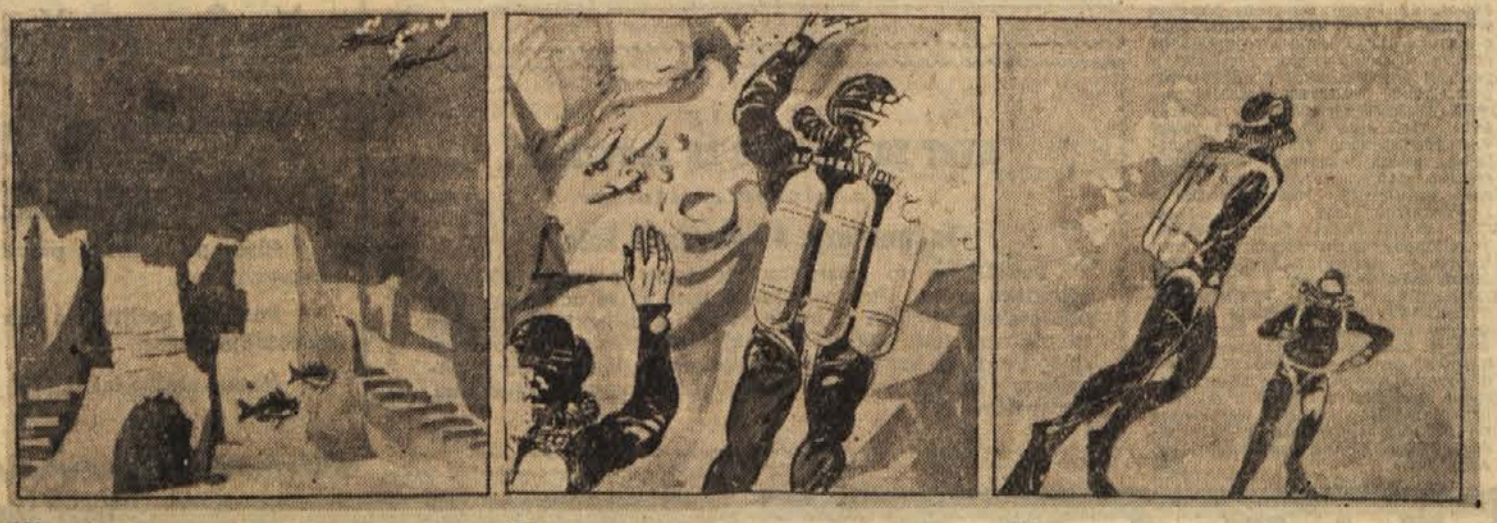
Podobni poskusi s šolsko mladino so pokazali, da se je koncentracija povečala pri tistih učencih, ki se niso mogli dovolj zbrati, se pravi vestno slediti šolskemu pouku. Kakor poročajo, so s podobnimi poskusi začeli tudi že v nekaterih industrijskih podjetjih, zlasti v tistih, kjer zahteva precizno delo dokajšnjo zbranost.

Po teh poskusih so ugotovili z natančnimi raziskavami, da se je podvojila sposobnost koncentracije pri 46% proučevanih, potem ko so dobili po 150.000 enot vitamina A dnevno v teku dveh tednov. Strokovnjaki inštituta domnevajo, da bo delovanje te kure trajalo nekako šest mesecev, nato pa bo treba zdravljenje ponoviti.

Asirsko božanstvo pri Otočcu

V bližini Otočca pri vasi Soviči je večja skala, ki jo ljudstvo tega področja imenuje »Kraljevi stol« in »Oltar«. Arheologi, ki so si skalo ogledali, so ugotovili, da je ta živa skala, ki meri v dolžino okoli 5 m in je skorajda prav toliko visoka, star poganski žrtvenik. Na tej skali je izklesan lik asirskega božanstva Mitre, ki so ga v Asiriji spoštovali kot boga Sonca. Vsa skala ima obliko nekakšnega oltarja. Na sredini se lepo vidi vklesan bog, ki kolje bilka. Na vzhodni strani je vklesan vojščak z baklo navzgor, na zahodni strani pa drug vojščak z baklo navzdol. Okoli obeh likov je vrezanih več zvezd ter mesec in sonce.

V SINJIH GLOBINAH

109. Zdelo se jima je, da vidita daleč pred seboj nejasne obrise zidovja. Spet! To pot sta videla popolnoma jasno. Nobenega dvoma ni bilo več — tam se je začenjalo poplajeno mesto. Ekspedicija je uspela! Maks se je že hotel pogrnati navzdol, ko ga je Danilo zadržal in pokazal, na merilec globine. Šestindeset metrov. Že tako sta bila globlje, kot bi smela po zdravnikovem navdilu. Danilo se je zavedel, da se ga loteva rahla omotičnost. Dušiki!

110. Stisnil je zobe. Ne sme popustiti podjetnemu razploženju. Pa tudi dvignil se ne bo, dokler si razvalin ne ogleda od blizu. Maks je prav tako sill navzdol. Danilo je odločno odkimal in pokazal predse. Plaval bosta v tej globini, dokler ne bosta nad razvalinami. Bilo je dlje, kot je računal. Do tja sta potrebovala skoraj četrte ure. Obvisela sta nad velikim štirioglatim prostorom sredi razvalin, kjer je stalo več vrčev. Nekoč je moral biti tam vodnjak.

111. Nenadoma ju je začelo dušiti. Iz dihalne cevi je prihajalo povsem malo zraka, komaj dovolj za popolno mirovanje. Potem je rahlo škijoenilo in zrak je spet napolnil usta s polnim pritiskom. Pogledala sta na ura. Seveda, saj sta že skoraj dve uri v globini. Zaloga zraka je bila izčrpana in zdaj sta dihala iz rezerve, ki je bila preračunana samo za dvig. Še enkrat sta s pogledom objela ruševine pod seboj, potem pa sta zaplavala navzgor.